

9 JULIJ

je za Argentino to kar za Jugoslavijo 1. december, dan Zedinjenja. 1816 9. julija je bila proglašena argentinska neodvisnost in s tem dana podlaga bodočega razvoja sedanje svobodne republike Argentine.

28 JUNIJA

je Vidovdan, spomin bitke na Kosovem polju, spomin žaloigre slovanskega juga. Povabljeni ste vsi rojaki, da se ta dan vdeležite svete maše ob 11 uri v spodnji cerkvi sv. Roze, Pasco 409.

29 JUNIJA

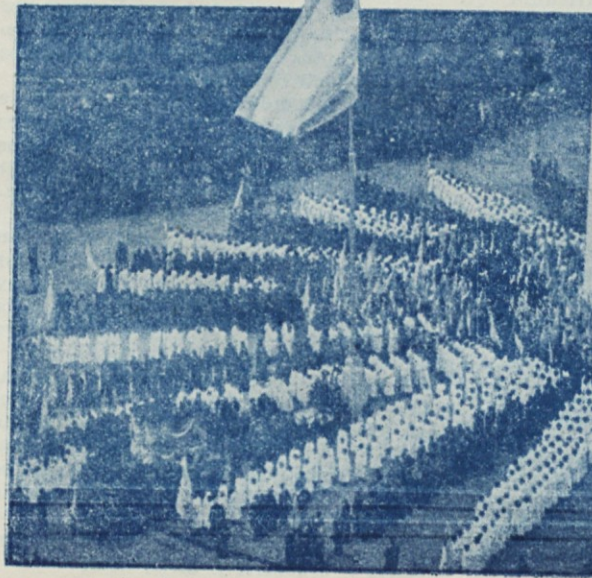
god sv. Petra in Pavla, prvakov med apostoli. Je pa tudi skupni praznik katoliške cerkve, ki se tedaj duhovno v molitvi zbere okrog svojega poglavarja, rimskega papeža, sedaj vladajočega Pija XII.

Ko bi vsi narodi vedno hoteli poslušati tega božjega namestnika na zemlji ne bilo bi med narodi sovraštva, pa tudi bede bi ne bilo med nami.

Sedanji grozni dogodki so glasen nauk vsemu človeštvu, da naj pogleda, kje je vir prave resnice in kje se uči prava modrost življenja.

Sveti katoliški cerkvi pod vodstvom papeževim je izročil Jezus Kristus Resnico svojega nauka, ki jo je človeštvu prinesel.

Na Plaza de la República na Av. 9 de Julio v Buenos Airesu ob narodnem prazniku.

EL 9 DE JULIO

es la fiesta patria argentina, en que se comemora la declaración de la Independencia hecha en el año 1816. En medio de duras luchas iba venciendo el ejército heroico patriota que terminó por conquistar plena la libertad política, condición básica de la Gran Argentina del porvenir, nuestra segunda patria, el único rincón tranquilo del mundo, hoy atormentado.

EL 28 DE JUNIO

es una fecha memorable de la historia yugoslava. Ese día en 1389 perdieron los servios, y con ellos toda la Cristiandad, la batalla de Kósovo. Los turcos se lanzaron luego contra el corazón de Europa y quedaron dueños de los Balcanes durante 500 años.

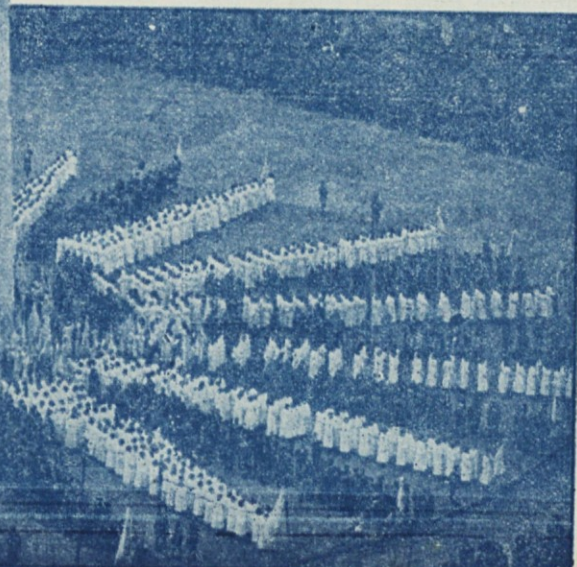
Ese día fué para los yugoslavos un día de duelo nacional; este año se ha elegido para los sufragios por las almas de las víctimas de la guerra actual.

Invitamos a todos nuestros amigos para que concurren el 28 de Junio a la misa yugoslava, a las 11 horas, en la Cripta de Santa Rosa (Pasco 409).

EL 29 DE JUNIO

es la fiesta de los Apóstoles Pedro y Pablo, príncipes de la Iglesia, Maestra de las naciones. Desgraciadamente las gentes no quieren tener confianza y docilidad hacia la única fuente de la Verdad y Sabiduría. Mil veces ya, a través de los siglos, la humanidad ha debido convencerse que sólo en la Iglesia está la Verdad; que sólo ella pone cimientos de paz y de bienestar; que Dios mismo milagrosamente la conserva, a pesar de todos los enemigos, dándole Pontífices, vicarios visibles Suyos, que la guíen.

Ese día todos los católicos del mundo se reunirán espiritualmente en derredor de su Jefe, el Papa Pío XII, implorando la paz del mundo y la Luz para la regeneración espiritual de la humanidad, ciega a la Verdad eterna e imposibilitada para restablecer la tranquilidad.

CERKVENI VESTNIK

28. JUNIJA: Vidovdan. Maša ob 11 uri pri sv. Rozi v spodnji cerkvi. Ob 12 uri pri sv. Rozi za Karolino Budin.

Molitve se ne vrše, ker je procesija pri sv. Neži.

5. JUL.: Cirilova nedelja. Maša na Paternalu ob 10 uri za Jožefa Starc, obletna.

Molitve na Paternalu ob 16 uri in nato čajanka in zabava.

12. JUL.: Maša na Avellanedi za Antona in Franciško Repič.

Pri sv. Rozi ob 12 uri za Katarino Luznik, obletna.

Molitve na Paternalu.

19. JUL.: Maša na Paternalu za Julijo Hammer.

Molitve na Avellanedi.

26. JUL.: Maša na Avellanedi za rajne Kandus.

Krščeni so bili v Lurdu Anton Enrique Trpin, ki mu je bil za botra Rudolf Pintar.

Na Saavedri pa Ivan Izidor Kjuder, ki so mu botrovali Škofovi.

CIRILOVA NEDELJA

je pateralska šagra. Zato bomo ta dan napravili sveto mašo z vso slovesnostjo, popoldne pa bomo imeli še nekaj za prošenje in za zabavo.

Dekleta in gospodinje se boste gotovo potrudile, da boste lepo napolnile mize v proslavo našega žegnjanja, v čast sv. Cirila v znamenje hvalečnosti našemu organizmu Jekšet, ki ta dan goduje in v veselje gostov, ki bodo ta naš praznik počastili. Čajniki bo sledila tudi zabava.

SHOD V LURDU

31. maja smo se zbrali v Lurdu na zaključku majniške pobožnosti. Gotovo je bilo 500 naših rojakov v lepi procesiji. Kljub slabemu vremenu, ki nam naše slovesnosti sicer ni zmotilo, a je mnogo ljudi zadržalo doma. Ta naš shod je bil ob enem tudi naša skupna molitev za blagor domovine in bi moral biti odziv še mnogo večji, ker moramo pokazati vendar mnogo več sočutja in ljubezni do trpečih rojakov, katerim moremo v sedanji stiski pomagati samo z našo molitvijo.

Procesijo je vodil P. Gabriel, Marijo so nosile dekleta, pevski zbor pa je prepeval Marijine pesmi, katerim se je pridružila vsa množica.

Procesija je prinesla Marijo v cerkev, na kar je bil kratek nagovor po špansko in nato smo molili ganljive litanije slovenskih mučnikov, ki so ganile do solz vse navzoče.

Sledile so nato Marijine litanije in še lepe pesmice, katere bi najraje peli do noči.

AVEŽANEDSKA ŠESTA OBLETNICA
je bila lep dogodek. 14. junija je imel sv. mašo, in pridigo č. g. Koloman Kisilak, ki je z domačimi besedami prelepo spomnil na sveto dolžnost in potrebo skrbeti za dušo. V skladu z evangelijem tistega dne o eni zgubljeni ovci, katero išče pastir, ki pusti 99 drugih, je spomnil na boleče dejstvo, kako so tam doma naši bratje

¿Usted abonó ya la Revista?

¿Son sólo 2 \$ anuales!

¿Hágalo cuanto antes!

"LA VIDA ESPIRITUAL"

es una revista mensual de la Colectividad Eslovena.

Invitamos a los simpatizantes que también se suscriban y consigan suscritores y avisos para contribuir al seguro sostenimiento de esta revista. El abono es solo de 2 \$ anuales.

EL DIRECTOR de la Revista es el capellán de la Colectividad, Pbro. Juan Hladnik, residente en la Par. Santa Rosa de Lima, Pasco 431. Telef.: 48-3361 y 0095.

ADMINISTRACION: Paz Soldán 4924. Tel. 59-6413.

ostali brez maše, brez duhovnikov, a tukaj pa je slovenski duhovnik, je gospod Janez, ki vas išče, da se ne bi za vedno izgubili. Zbirajte se radi okrog njega. Postanite amerikanci samo v tem, v čemer je dobro, nikar pa ne zabite Boga, da ne boste večne sreče zgubili.

21. junija se je ob obilni udeležbi vršila molitev z zahvalno pesmijo. Nato je sledila vesela čajanka in zabava, katero je priredila avežanedska Bratovščina Rožnega Venca, katerim se je g. Janez za trud toplo zahvalil.

IZ UPRAVE

Rojakom, ki ste z naročnino zaostali spet ponavljamo prošnjo, naj bi blagohotno čim prejje spolnili svojo dolžnost. Najenostavneje je, če na bližnji pošti kupite poštne bono v odgovarjajoči vrednosti in ga nato v pisnu pošljete. Priložite tudi kaj za tiskovni sklad, ker je radi podražanega tiska izdajanje revije obteženo z znatno zgubo.

Za tiskovni sklad so prispevali: Pintar R. 3.—, Hammer A. 1.—, Basanese P. 2.—, Marušič A. 1.—, Breko I.—, Božič J. 1.—, Zavee J. 1.—, dr. Kjuder 10.—, Dobrovič M. 2.—, Anzelin K. 1.—, Lašček V. 1.—, Jerončič J. 3.—, Jerončič G. 1.—, Vidič A. 1.—, Glavič M. 1.—, Rijavec A. 1.—, Ostali v manjših vsotah 3.—.

ZAHVALA

Toplo se zahvalim vsem rojakom, ki ste se vdeležili obletne maše za mojo rajno mater na Paternalu in na Avellanedi. Posebno zahvalo pa še pevcem, ki ste se tako lepo potrudili. Na Avellanedi je imel sv. mašo č. g. Kisilak, kateremu se tudi toplo zahvalim.

Janez Hladnik

ZBIRKA ZA GROB RAJNE KATI PODREKA

Nabrlo se je 36.50 \$. Porabilo se je 15 \$ za križ in ograjo groba. 21.50 \$ je nagrada oskrbovalcu groba za 1 leto. Za naprej bo treba spet poskrbeti.

Blagi darovalci so sledeči: Fani Kerševan 2.—, Gizela Kerševan 1.—, Marija K. de Cogorno 1.—, Franc Lakner 1.—, Antonija Bratuš 1.—, N. N. 0.50, Jožef Suban 1.—, Jekše Ciril 1.—, Janez Hladnik 1.—, Anica Komelj 1.—, Pavla Bilardo 1.—, Pepeca Furlan 1.—, Vida Kjuder 2.—, Fani Jamšek 2.—, Eliza Kragelj 2.—, Olga Čehovin 1.—, G. A. 1.—, g. Zavrtanik 2.—, Kati Frol 1.—, K. F. 5.—, g. Beltram 5.— in g. Madogne 3.—.

Darovalcem se toplo zahvaljujemo ter kličemo Bog pijač!

Gospodu Madogne se pa še posebno zahvaljujemo, ker blagi gospod ni naše narodnosti. Njegov pokojni brat je v grobu sosed rajni Kati in zato večkrat prinese cvetja na grob bratov in položi kaj tudi na Katin grob.

K. C.

EL DIA LUGUBRE

El 28 de Junio recuerdan los yugoslavos el "día de San Vito", Vidovdan, la fecha más trágica de su historia prescindiendo de los recuerdos del 6 de Abril de 1941, cuando invadió el enemigo nuestro país.

El 28 de Junio de 1389 se libró la batalla de Kósovo en la cual quedó derrotado el ejército servio y el país subyugado al dominio turco durante 500 años.

En esa época seguían conquistando los turcos los países balcánicos. En 1382 sucumbió Sofía (hoy capital búlgara). En 1386 ocupó el Sultan Murat Niš, de modo que la situación se tornaba cada vez más crítica. El príncipe más poderoso servio fue Lazar que tenía su residencia en Krúševac (una de las ciudades que recientemente han arrasado los alemanes).

En vista del peligro que se cernía sobre su país el valiente príncipe se apresuró a formar un gran ejército que pudo reunir con la ayuda de los príncipes vecinos. Así llegó el día fatal, el 28 de Junio (por el calendario oriental día de San Vito) de 1389, cuando se enfrentaron con el formidable ejército del Sultan Murat, tres veces mayor que el de ellos. Pero los héroes servios, la flor de los valientes, a pesar de haber ganado la primera parte de la batalla, a pesar de haber logrado el más valiente de todos, Miloš Obilič, matar al Sultan Murat, al cabo del día fueron derrotados, quedando entre los muertos todos los nobles servios y pereciendo casi todo el ejército. El nuevo Sultan Bajazit quedó dueño absoluto de la situación y la noble nación servia quedó subyugada por 500 años. El heroico Lazar, valiente como soldado y no menos querido como príncipe, también perdió ese día la vida. La nación lo guardó en su memoria como mártir.

El "Vidovdan" significa una catástrofe no sólo para la nación servia, sino para todos los países balcánicos y danubianos, ya que con la derrota servia el peligro turco se desbordó en el interior de Europa, amenazando toda la Cristiandad.

La nación servia conservó en su memoria ese día fúnebre, sacando de ese recuerdo aquel heroico amor a su religión y a su patria, por las cuales durante 500 años jamás cesó de luchar.

Fatal resultó la derrota de Kósovo también en el terreno religioso. Los emperadores anteriores al Kósovo ya entablaron contacto con Roma para restablecer la unión religiosa, ya que los servios, por haber recibido el Evangelio de Constantinopla, con ella también quedaron separados de Roma, centro de la Cristianidad.

Después de Kósovo la religión quedó limitada a la intimidad de los hogares por lo cual, al perder la libertad política quedaron cortados también todos los caminos de la reconciliación religiosa.

En los recuerdos de "Kósovo" y de "Vidovdan" se inspiraron las canciones nacionales avivando a través de los siglos de servidumbre la resistencia invencible del pueblo, que finalmente, en el siglo pasado, logró romper el yugo turco.

Esas mismas canciones, que recuerdan la batalla de Kósovo y la lucha secular por la fé y la libertad, son también hoy la chispa, que ha prendido el fuego de la resistencia heroica de Yugoslavia contra los invasores.

Recordando pues ese día, que Yugoslavia siempre conmemora como un día nacional, se reunirán los Yugoslavos el 28 de Junio a las 11 horas en la Cripta de Santa Rosa de Lima (Pasco 409) donde se oficiará una misa por las víctimas de la guerra actual.

Quedan invitados también todos los amigos a concurrir a dicho acto.

VIDOVDAN

Dne 28. junija obhaja slovanski jug spomin kosovske žaloigre. Ta dan 1. 1389 se je bil odločilni boj med srbsko armado in turškimi četami, ki so pogazile mnogo manjšo krščansko vojsko in je tako turški polmesec zavladal čez Balkan in še daleč notri v Evropo.

V sredi XIV. stoletja je vse srbske dežele združil v svoji močni roki največji srbski vladar, slavni Dušan silni, čigar kraljestvo je obetalo prevzeti dedščino grškega Carigrada in zavladati nad vsem evropskim jugom. Žal je njegova nagla smrt preprečila njegove velikopotezne načrte, katere je imel v verskem oziru, ker je hotel zediniti svoj narod z Rimom in v političnem, ker je hotel zediniti ves slovanski jug. Prav tedaj, ko je on zginil, je pretela že turška nevarnost, kateri Dušanovi nasledniki niso bili več kos. Velikost nesreče je bila tudi v tistem času podvojena radi notranjih razspоров, katerih sin Uroš ni bil v stanu izravnati in so tako Turki osvajali deželo za deželo, med tem ko so se knezi med seboj prepirali.

Že so obvladali Bolgarijo in Tracijo ter tiščali v Macedonijo. Tedaj so se vendarle sporazumeli sprti knezi in se zbrali okrog kneza Lazarja, ki je bil zmožen vladar in tudi visoko čislán. Tudi iz Bosne je Tvrdko poslal precejšno pomoč in tako tudi iz drugih dežel. Le Ogrji so tedaj, kakor tudi preje večkrat, pokazali svoje nelepe náde, da bodo rešeni nevarnega tekmeča, če Srbi propadejo in se niso odzvali vabilu.

Na Vidovdan 1389 je sultan Murat stopil na Ko-

sovem polju nasproti srbski vojski, ki je neustrašeno začela boj in je bila od kraja tudi zmagovita. Miloš Obilič, eden knezov, je bil tako drzen, da je prišel prav do sultana Murata in ga je v šotoru zabodel. Vse je kazalo, da je srbska zmaga že gotova. Celo tako jasno je bilo to, da je zapadna Evropa zvedela poročilo o zmagi in so v Franciji "slavili zmago" in tudi v Rimu. Šele nekaj mesecev kasneje so zvedeli pravo resnico, ki je bila ta, da je na Kosovem polju obležal cvet srbske vojske.

S tem se je odločila usoda Balkana za nekaj stoletij. 50 let nato je tudi Slovenija videla prvič turško nesrečo, ko so pridrlí Turki na Ptujsko polje in v Metliko.

Nesreča je bil tisti dan za srbski narod. Toda prav spomin na ta dogodek in na nepopisno junaštvo, s katerim so se borili srbski junaki, je ostal ohranjen v pesmi, ki so se pele iz roda v rod in dvigale v narodu ljubezen do častitljevega križa in do zlate svobode, dokler ni srbski narod slednjič vstal iz sužnosti in dočakal spet dneve svobode v minulem stoletju.

Prav tako pa upa ves slovanski jug, da bo tudi iz sedanjega razdejanja spet vstal in bo tudi iz trpljenja sedanjih strašnih dni zajel nove moči s katerimi se bodo oblikovali bodoči rodovi.

Vidovdan nam je torej sedaj kakor simbol našega upanja. Ob enem pa nam je opomin, da se spominimo na duše tistih naših rajnih, ki so za dom dali življenje v sedanji vojni. Zato pridite vsi k sveti maši 28. junija v spodnjo cerkev sv. Roze ob 11 uri.

LITANIJE KI SO JIH SESTAVILI PREGNANI SLOVENSKI DUHOVNIKI.

Las súplicas, compuestas por los sacerdotes eslovenos en-carcelados, invocando la misericordia de Dios por intercesión de María y de los Santos. Es un gemido del corazón, destrozado por la indescriptible tragedia de nuestra nación, confiado en la piedad de Dios para que la salve de la ruina religiosa y nacional.

Neskončno dobri nebeški Oče, vladar in sodnik vseh narodov, poslušaj milostno najglobljo prošnjo slovenskega naroda, ki vpije k Tebi v največji stiski in trpljenju svoje zgodovine.

Gospod usmili se slovenskega naroda.

Kristus usmili se slovenskega naroda.

Gospod usmili se slovenskega naroda.

Bog Oče nebeški, ki si ustvaril vse narode, usmili se nas.

Bog Sin Odrešenik Sveta, ki si odrešil vse narode, usmili se nas.

Bog Sveti Duh, ki si na binkoštno nedeljo posvetil vse jezike in v katoliško Cerkev poklical vse narode, usmili se nas.

Sveta Trojica, en sam Bog, ki te slovenski narod moli že nad tisoč let, usmili se nas.

Jezus učlovečeni Sin božji, usmili se nas.

Jezus, Kralj vseh narodov, Jezus, zmagovalec vseh peklenskih sil, usmili se nas.

Jezus Odrešenik sveta — usmili se nas.

Marija Pomagaj, kraljica Slovencev — prosi za nas.

Marija Pomagaj, upanje taboriščnih in vojnih ujetnikov.

Marija Pomagaj, upanje izgnancev in beguncev.

Marija Pomagaj, upanje obupajočih.

Mati božja, ki te častimo na Brezjah.

Mati božja, ki te častimo na Ptujski gori.

Mati božja, ki te častimo v baziliki Matere Milosti v Mariboru.

Mati božja, ki te častimo v rajhenburški baziliki.

Mati božja, ki te častimo pri Gospe Sveti.

Mati božja, ki te častimo na Svetih Višarjah.

Mati božja, ki te častimo na Sveti Gori.

Mati božja, ki te častimo na naši božji poti v Lemontu.

Mati trpečih. — Mati ubogih.

Žalostna Mati božja. — Tolažnica žalostnih.

Devica jetnikov.

Sveti Jožef, zavetnik slovenskih dežel.

Sveti Jožef, mogočni priprošnjik v pomanjkanju, izgnanstvu in v vseh časnih stiskah.

Sveti Jožef, zavetnik beguncev.

Sveti Mihael, mogočni varuh izvoljenega naroda in Katoliške Cerkve.

Sveti Rafael, zavetnik izseljencev.

Vsi sveti Angeli, varuhi Slovencev in Slovenk.

Sveti Viktorin, ptujski škof in mučenec.

Sveti Maksimilijan, škof in mučenec v Celju.

Sveti Maksim, ljubljanski škof in mučenec.

Sveti Just, tržaški škof in mučenec.

Sveti Mohor in Fortunat, oglejska mučenca.

Vsi sveti mučenci, ki ste na slovenski zemlji trpeli in umrli.

Sveti Modest, apostol koroških Slovencev.

Sveta brata Ciril in Metod, apostola Slovanov.

Sveta brata Ciril in Metod, apostola Slovencev.

Sveti Severin, škof in mučenik panonski.

Sveti misijonarji, ki ste razširjali Kristusovo vero med Slovenci.

Sveta Eme, prva slovenska svetnica.

Vsi sveti ustanovitelji redov, ki so delovali med Slovenci.

Vsi sveti redovniki in redovnice, ki ste živeli v samostanih na slovenskem ozemlju.

Božji služabnik Anton Martin Slomšek, škof in veliki učenik Slovencev.

Božji služabnik Friderik Irenej Baraga, največji slovenski misijonar.

Vsi sveti škofje in duhovniki, ki ste delovali med Slovenci.

Dva velika kneza

29. junij je praznik svetih apostolov Petra in Pavla, prvakov svete Cerkve.

Skoro 2000 let zgodovine že ima ta božja ustanova, katere namen je rešitev neumrljivih duš. Ves ta čas je pekel na delu z vsemi močmi, da bi vničil to sveto ustanovo. Vsak čas je imel med ljudmi pomočnikov, ki so vse napravili, da bi Cerkev vničili. Nešteto krat že so njeni nasprotniki napovedali konec Cerkve, toda vedno znova se je ponavljala napoved Jezusova: "Peklenska vrata je ne bodo permagala".

Narodi so si zaželeli "osvoboditi se jarma Kristusovega". Šli so za voditelji, ki so jim obetali raj na zemlji. Celo duhovniki in škofi so pogosto nasedli posvetnim zmotam. Zapustili so pot zapovedi božjih in kmalu so se narodi znašli v strahotah, katere je rodilo sovraštvo odpadlega človeštva in skozi grozote revolucij in vojskâ in bede so slednjič spet našli pot nazaj do Kristusa in njegove Cerkve, ki je tako prestala nešteto preskušanj in vedno znova dokazala svoje božje poslanstvo. Da! Človeštvo more biti samo tedaj v miru, kadar se drži jarma zapovedi Gospodovih in človek samo tedaj srečen, če usmeri svoje življenje v večnost in v tem pravcu izvršuje obe največji zapovedi: ljubezen do Boga, katerega je treba ljubiti čez vse, in ljubezen do bližnjega, katerega mora ljubiti kot same-

ga sebe.

Te večne resnice, potrjene v 2000 letni zgodovini, so edine ki odpirajo človeštvu pot v boljše čase. Boriti se pa proti njim in proti sveti Cerkvi pomeni pehati narode v bridkost in razvalino, v časno in večno nesrečo.

God svetih apostolov Petra in Pavla, ki je ob enem veliki spomin najvišjega predstavnika božjega na zemlji, to je papeža, poglavarja svete Cerkve, je glasen poziv poedincem in narodom, da naj pogledajo kvišku in naj posežejo po edinem izhodu, ki ga imamo iz sedanje stiske, po večni resnici božji, ki nas uči, da smo si vsi narodi enaki, da smo si vsi ljudje bratje in sestre med seboj, ker imamo vsi skupnega Očeta v nebesih, kjer je za nas vse pripravljena sreča. Sveta Cerkev pa nas glasno uči, katera je pot, katera do te sreče vodi.

Papež in z njim škofje in duhovniki katoliške Cerkve so od Gospoda Jezusa samega postavljeni za prave učitelje vsem narodom. Njim velja beesda Gospodova: "Kdor vas posluša, mene posluša, kdor vas zaničuje, mene zaničuje, kdor pa mene zaničuje, zaničuje tistega, ki je mene poslal".

Kadarkoli so se narodi od Cerkve in njenih naukov oddaljili, so kmalu doživeli usodne posledice svoje blodnje v sovraštvu, vojskah, krivicah in bedi.

Tudi iz sedanje grozote svet ne bo našel drugega pota kot pot svete Cerkve. Dokler ne bo človeštvo stopilo na to pot, ne bo ustvarilo trajnega miru.

Vsi v duhu svetosti umrli Slovenci in Slovenke.

Vsi globokoverni slovenski očetje in svetniške matere, ki ste zaspali v Gospodu.

Vsi umrli vzorni slovenski mladeniči in mladenke ter nedolžni otroci.

Vsi zveličani Slovenci in Slovenke.

Vsi slovanski svetniki in svetnice božje.

Vsi svetniki in svetnice, ki so vam posvečene slovenske cerkve in oltarji.

Vsi krstni in birmanski zavetniki Slovencev in Slovenk.

Sveti Juda Tadej, pomočnik tistih, ki že obupujejo.

Vsi svetniki in svetnice božje.

Pomagaj, Gospod, slovenskemu narodu v njegovi največji stiski, prosimo te sliši nas.

Ohrani na mnašo edino pravo katoliško vero, prosimo...

Ohrani nam naš mili materinski jezik.

Ohrani nam našo lepo slovensko domovino.

Vrni nam naše slovenske duhovnike.

Vrni nam naše narodne voditelje in vzgojitelje.

Vrni nam naše izgnane brate in sestre ter ujetnike.

Zberi razkropljeni slovenski rod.

Daj nam vodnikov po Tvoji volji.

Daj nam svetniških narodnih voditeljev.

Daj nam duha edinosti, požrtvovalnosti in krotkosti.

Daj nam za našim velikim petkom vziti velikonočno sonce verske in narodne svobode.

Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, prizanesi slovenskemu narodu!

Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, usliši slovenski narod!

Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, usmili se slovenskega naroda!

M O L I M O

Neskončno dobri, nebeški Oče, skesano priznamo, da smo zaslužili to strašno preizkušnjo: hudobni radi svojih velikih grehov; dobri, ker smo bili premalo dobri, da bi mogli biti luč in kvas sodobnega sveta.

Pozabili smo na Tvojo prvo zapoved: Ljubi Boga nad vse, zapustili smo Tebe edinega pravega Boga, ter začeli služiti mamonu. Mnogi so zapustili nauke Tvoje Cerkve in se

začeli vdajati naukom novega poganstva. Mnogi so te žalili dan za dnev z bogokletjem, pijančevanjem in nečistostjo.

Pozabili smo na Tvojo drugo največjo zapoved: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe. Siromakov in ubogih nismo ljubili kot Kristusovih bratov in sester. Mnogi so Te tudi iz našega naroda žalili z vnebovpijočim grehom odiranja in zatiranja delavcev, ubogih in sirot. A sedaj glej predobri nebeški Oče Ti v zadoščenje za vse pregrehe darujemo vse trpljenje sedanjega časa, ki ga hočmo prenašati vdano v voljo božjo.

Slovesno Ti obljublamo, da se hočemo s Tvojo pomočjo zvesto držati Tvoje zapovedi. Obljublamo Ti, da ne bomo več služili dvema gospodoma, ampak samo Tebi edinemu pravemu Bogu. Ne bomo se udajali naukom novodobnega poganstva, temveč se bomo zvesto držali naukov svete Cerkve. Z vso močjo se bomo trudili, da Te ne bomo več žalili z bogokletjem, pijančevanjem in nečistostjo. Vse ljudi bomo ljubili kakor Kristusove brate in sestre. Z vso močjo se bomo trudili, da bo v naši svobodni domovini vladal krščanski družabni red, v katerem bodo vsi posamezniki in stanovi prišli do svojih pravic kot udje enega telesa.

Ti pa predobri nebeški Oče, radi zaslužnja tvojega Sina Jezusa Kristusa, po priprošnji Matere božje, srednice vseh milosti in po priprošnji vseh angelov in svetnikov, se usmili našega naroda. Spomni se, da menda ni naroda, ki bi bil Tebi v čast sezidal toliko cerkva po gričih in dolinah, postavil toliko kapelic in svetih znamenj, ob cestah in potih ter prepeval toliko lepih pesmi Tebi v čast kot naš slovenski narod. Odpusti mu grehe, kakor si tolikokrat odpustil svojemu izvoljenemu narodu, prikrašaj mu dneve trpljenja in daj, da se bo kmalu ves slovenski narod slovesno posvetil Kristusu Kralju in Mariji Pomagaj, kraljici Slovencev, ter zapel veličastni: Tebe Boga hvalimo za versko in narodno svobodno Slovenijo. Po Gospodu našem Jezusu Tvojemu Sinu, ki s Teboj živi in kraljuje v edinosti svetega Duha, Bog na vekov veke. Amen.

Prošnja za škofijsko potrditev te lepe, ganljive molitve je že bila vložena. Slovenci, s ponižnejšo molitvijo ne morete stopiti pred Boga, ko prosite za uro vstajenja slovenski domovini. Poslužite se je!

Algo que pocos conocen

Un fragmento de los escritos del P. Mayer

"Conócete a ti mismo", era la primera lección que algunos filósofos de la antigüedad daban a cada nuevo discípulo que se les presentaba. Según ellos el conocimiento propio era el fundamento de todo conocimiento verdadero una forma compendiosa de todo saber, la única ciencia digna de adquirirse.

Si uno no se estudia a sí mismo no puede estudiar con acierto ninguna otra criatura, porque todas las criaturas sobre la faz de la tierra tienen relación con él como con su fin inmediato. Puesto que fueron creadas para el hombre todo el valor moral e importancia que tienen les viene de su relación con él. En todo este universo material, él es el único agente que tiene libertad el único capaz de guiar y dirigir todas las demás cosas a su último fin, que es Dios, Hacedor de todo, y a quien todo ha de volver.

Desaparezca de en medio el hombre, y parecerá que nada en este mundo tiene razón de ser. Qué verdad tan grande encierran aquellas palabras de la **Imitación de Cristo**:

"Es ciertamente mejor el humilde rústico que sirve a Dios, que el soberbio filósofo que considera el curso de los cielos sin cuidarse de sí. La ciencia más profunda y provechosa es conocerse y menospreciarse a sí mismo."

Sin embargo, hay muchos el día de hoy que se parecen más al filósofo soberbio que al humilde rústico. Todos anhelan saber; y hacen bien, pues en ello siguen una inclinación natural que Dios les ha dado.

"Como las aves fueron hechas para volar, y los peces para nadar, y los caballos para correr, así los hombres fueron hechos para saber."

Muchos se abrasan en sed insaciable de saber. Observan los fenómenos físicos del universo; pero, ¿qué idea tienen de los fenómenos espirituales de su propia alma? Escudriñan los misterios de la naturaleza; pero ¿qué saben de los misterios de su propio corazón? Predicen y marcan la trayectoria del temporal que amenaza; pero ¿qué cuidado les dan las tempestades que alborotan su propio corazón? Discuten, como Salomón, sobre la política y mil problemas, pero ¿qué se les da de su vida interior? Es bien poco lo que saben de ella, y menos todavía lo que les importa. Es verdad que hablan mucho de conocerse a sí mismos, y hasta recomiendan que se les enseñe a los niños en las escuelas; pero quieren decir el conocimiento de las reglas de higiene y sanidad.

Están siempre cruzando en todas direcciones los campos si límite del saber; y así como los turistas de afición nunca están contentos, sino cuando andan viajando por el extranjero, así ellos llegan a ser del todo forasteros en su propia casa. Rara vez entran dentro de sí, y si acaso entran, echan a su alma una rápida ojeada, como el hombre de quien dice el apóstol Santiago, que se mira en el espejo y se va, y no se acuerda más de cómo es.

Es notable la ignorancia de algunos soberanos acerca del verdadero estado de su reino. Hállanse tan entretenidos con interesantes niñerías, que no les queda tiempo para ocuparse en los graves negocios del Estado. Reinan, pero no gobiernan. Absolutamente incapaces para mandar, no tienen ni el saber ni el carácter necesario para este difícil arte; por donde sucede necesariamente que otros se encargan de gobernarlos a ellos y a su reino. No menos ignorantes suelen estar muchas personas del estado de su propia alma, y la consecuencia no es menos deplorable. Con todo, por regla general, se imaginan que se conocen a la perfección: tan fácil es alucinarse en las

Solunska brata

Dolga tisočletja je preživelo človeštvo v divjaštvu in nevednosti. Sem pa tja je kak narod dosegel kaj napredka, toda luč njegovega spoznanja je bila omejena, sila razdejanja pa tolika, da je vsa njihova kultura spet padla v prah in pozabo.

Šele nauk Kristusov, ki je oznanil vesoljno bratstvo in ljubezen, je odprl človeštvu nove vidike in je popeljal narode na višek človeške kulture. Nam slovenskim narodom sta v tisočletni zgodovini storila pač najsilnejšo uslugo sveta brata Ciril in Metod, ki sta z ljubečim srcem vzela v roke apostolsko palico in iznašla slovanske pismenke ter prinesla našim pradedom nauk Kristusov, katerima gre zasluga, da niso naši narodi vtonili v vojnih zmedah, kakor je zginilo nebroj drugih rodov, katerim luč evangelija ni prisijala.

Vsi rojaki ste pa povabljeni, da prihitite v velikem številu na Cirilovo nedeljo k maši na Paternal, na Av. del Campo 1653 dne 5. julija oo 10 uri. Molitev se prične ob 16 uri.

Eslovenos reunidos en La Paternal

cosas interiores del espíritu.

Hay algunos locos cuya manía consiste en creer que son reyes y andan muy ufanos con toda la pompa y presunción de su soñada realeza. Hay otros muchísimos, que todo lo miran a través de un prisma engañoso; semejantes al fariseo del Evangelio, exageran sus buenas prendas y los defectos de los publicanos, con quienes se comparan; echan de ver en sí mil cualidades admirables y otras tantas abominables en el vecino; y pagados de sí mismos, dan gracias a Dios porque no son como los demás hombres. Ciegos para ver sus propios defectos y las inclinaciones viciosas de su corazón, se consideran a prueba de cualquier asalto, y dicen en lenguaje de la Escritura: "Ya no seré movido jamás". Como tienen en sí mismos una confianza tan grande, se arrojan con temeridad en medo del peligro, y en castigo de su locura caen muchas veces en los mismos pecados que tan severamente condenaron en los demás.

¡Oh, que bien les vendría un poco de conocimiento propio! Les ayudaría a ser humildes y prudentes, mansos y sufridos, y les haría ver que no hay vicio ninguno cuya raíz no llevemos dentro de nosotros, y que, por consiguiente, como anota San Agustín, si recelando de nosotros mismos y evitando las ocasiones no confiamos únicamente en la gracia de Dios, no hay pecado que cometa un hombre que no podamos comer nosotros también.

"No tenerse en nada a sí", dice el piadoso autor de la *Imitación de Cristo*, "y pensar siempre bien de los demás, es gran sabiduría y altísima perfección. Si vieras a otro pecar abiertamente o cometer alguna culpa, todavía no tendrías derecho a creerte mejor que él, porque no sabes hasta cuando perseverarás en el bien. Todos somos frágiles, pero tú no tengas a nadie por más frágil que a tí" (*Lib. I, c. 2, n. 4.*)

sta sv. Ciril in Metod, skupen slovanski praznik tako med katoliškimi kakor pravoslavni kristjani.

Ta dan se bomo zbrali na Paternalu pri sv. maši ob 10 uri, kjer bo zapel naš veliki zbor.

Popoldne pa ste pozvani vsi k molitvam in čajanki z zabavno prireditvijo, ki se vrši na AV. DEL CAM-PO 1653 ob 16 uri.

NEKAJ ZA STARIŠE

SPOŠTUJ OTROKA

Nekateri naši stariši so zapadli usodni zmoti. Otroke imajo radi. Naravnost obožujejo jih. In vendar jim otroci niso nič več kot nagizdana igrača, s katero se mamice ponašajo pred prijateljicami.

Premnogi stariši pozabljajo na notranjo vrednost otroka, ki je podoba božja in ki ga morajo po tej podobi tudi vzgajati. Strežejo vsem njegovim zahtevam, polnijo mu usta z vsemi sladkarijami, kupijo mu vse igrače, nanj obešajo vse nečimernosti, a nič pa ne storijo, da bi otroka tudi notranje oblikovali, da bi jih resno vzgajali, v njih gojili čednosti in krotili slaba nagnenja. Ni dvoma, da bodo iz takih otrok zrastle emerave, ničkoristne in razbrzdane gospodične, trmasti, pohotni, nehvaležni in lenuharski gosposki postopači, ki bodo svojim lastnim starišem zgodnji grob kopali.

Edini izdatni način prave vzgoje dobrih otrok, hvaležnih sinov in osrečujočih hčera je integralna verska vzgoja, ki daje starišem in vzgojiteljem izdatne vzgojne pripomočke in ki tudi podaja pravi smisel vzgoje, ker pojasni starišem veliko vrednost, ki so jo od Boga sprejeli s tem, ko jih je osrečil s častjo roditeljev. V tej luči šele umejo prav spoštovati svoje otroke in jih prav odgajati.

V tem spoštovanju nam je zopet prvi vzor sam Gospod Jezus Kristus, ki naj bi ga vsi vzgojitelji po možnosti posnemali. Ko je božji Učenik otročice sprejemal in blagoslavljal, je rekel navzočim: "Resnično vam povem, če se ne izpreobrnate in nisti **kakor otroci**, ne pojdete v nebeško kraljestvo... Kdor sprejme katerega otroka v mojem imenu, mene sprejme. Kdor pa pohujša katrega teh malih, ki verujejo v me, bi mu bilo bolje, da bi se mu obesil mlinski kamen na vrat in bi se potopil v globočino morja. Glejte, da ne zaničujete katerega teh malih! Povem vam namreč: njih angeli v nebesih vedno gledajo obličje mojega Očeta, ki je v nebesih." (Mat. 18, 4-7.)

Iz navedenih besedi božjega Zveličarja in Ljubitelja otrok lahko sklepamo, kako plemenito delo izvršujejo vsi, ki s pravo ljubeznijo in požrtvovalnostjo vzgajajo mladino in jo s spoštovanjem vodijo h Kristusu.

Sv. Krizostom, ki ni bil le učen, marveč tudi svet in pobožen mož, pravi: "Ali je katero delo imenitnejše kot vzgoja mladinskih src? Kdor umeva otroke vzgajati za prave kristjane, za prave ljudi, je odličnejši

celebran las naciones eslavas la fiesta de sus apóstoles Santos Cirilo y Metodio, que tienen el mérito de haber llevado la luz del evangelio a las naciones eslavas, poniéndoles con ello también los cimientos de la civilización nacional a través de los libros escritos por ellos en su idioma. Ese día se celebrará solemnemente la misa y la función de la tarde en la capilla de Av. del Campo 1653, en La Paternal, a las 10 y 16 horas respectivamente.

kot najslavnejši kipar ali podobar.

Spoštovati otroka in ga z ljubeznijo vzgajati bo tem lažje, če se zavedamo, da je otrok postal pri sv. krstu **svetišče** božje. Žal, da se večinoma premalo živo zavedamo, kako častljivo bitje imamo v otroku, ki je svetišče Svetega Duha. To svetišče čuvati, ohranjati in lepšati je v prvi vrsti častna dolžnost, pa tudi sveto opravilo staršev in vzgojiteljev.

Rožnat grm pozimi silno revno izgleda; kar za v peč je; toda bil je cepljen in skriva v sebi kali plemenitih cvetk. Vrtnar ga zavaruje s slamo in dračjem pred zimo in mrazom. Ko nastopijo zopet gorki pomladni dnevi, začne obrezani grm poganjati brstje; na mladikah se kmalu pojavijo očki bodočih vrtnic. Čimdalje večji postajajo, dokler se ne razvijejo ob toplem solncu v dehteče vrtnice, ki jih utrgaš in neseš v cerkev, da se razcvetajo v prijetno vonjavo pred božjim Zveličarjem v tabernaklju.

Glej, podobno je tudi pri otroku. Slaboten je še po telescu, negoden, neboljen; a pri sv. krstu je postal otrok božji. Varuj ga, odvrčaj od njega slano nevere, nevarnost zapeljevanja; obreži vse nepotrebne izrastke, napake; skrbi, da gosenice (hudobneži) ne ogledajo mladik vsega dobrega! Vodi ga k Jezusu in Mariji; pelji ga pred tabernakelj, kjer teče studenec milosti. Bodi mu zgled vsega dobrega, pa bo solnce božje milosti zaplodilo v njem dehteče rože najlepših čednosti.

Pisatelj F. Hattler pripoveduje o materi, ki je imela globoko, živo vero in je dobro umevala, koliko je vreden otrok, ki je krščen in se v njegovi duši leskeče božja lepota milosti. Tej materi je Bog podaril ljubekega otročiča, ki ga je poslala takoj h krstu. Medtem je dala stanovanje, zlasti pa posteljo, kar moči snažno urediti in okrasiti s cvetjem. Nad posteljico otrokovo je obesila lepo podobo njegovega zavetnika. Postelja je bila kakor krasen oltar.

Ko so otroka prinesli od krsta, ga vzame mati spoštljivo v naročje parv, kakor bi ji angeli podarili božje dete. Ganjena ga poljubi in pritisne na svoje sree, ga občuduje kakor sveto podobo ter ponavlja besede: "Moj otrok — otrok božji! Kako si lep!"

Kdo bi si upal trditi, da je ravnala mati sanjavo ali napačno! Saj je bil njen otrok zares svetnik, otrok božji.

Da bi imele tudi matere naših dni tako spoštovanje do svojih v svetem krstu prerojenih otrok!

IZ EGIPTA

je prišlo pismo, ki je romalo samo 2 meseca. Pisal ga je Slovenec po slovensko iz koncentracijskega taborišča v Tanti pri Aleksandriji. Ta mož, ki je bil seveda zapisan kot Italijan, je imel v Aleksandriji veliko trgovino s hišno opravo. Ko se je začela vojna z Italijo so te "Italijane" takoj poiskali in jih imajo internirane kot vojne ujetnike, kjer jim pa ni nič hudega. Vsak mesec enkrat gre lahko tudi žena s hčerko obiskati svojega moža. Trgovina pa je propadla in je morala žena sedaj spet v službo za kuharico, da si pomaga skozi te težke čase.

Pismo je šlo kot "vojna pošta" po avijonu brez znamke in ni bilo prav nič črtano.

Prve dni v juniju je zopet počilo. Nekdo je vrgel bombo v kavarno, kjer se zbirajo Italijani.

V LJUBIČANI JE BIL UBIT

visok italijan, funkcionar Nicola Vito, kakor se je zval, italij. službenega poročila, ki pa je pove kaj je iskal in kako ga je zadelo. Ta napad je bil izvršen kot odgovor na usmrčenje 19 Slovencev, ki so bili ustreljeni kot maščevanje za napad na Italijansko garnizijo nekje v Slovenskih gorah, kjer je bilo ubi-

tih 30 italijanskih vojakov in častnikov. **ITALIJANSKE ZGUBE V JUGOSLAVIJI**

po službenih podatkih so bile večje kot na afriški in ruski fronti. Kljub temu, da trdijo, da je v deželi mir, je bilo na Jugoslovanskem ozemlju, ki ga nadzira Italija, ubitih 475, ranjenih 783, pogrešanih 78, od 2293 vojnih žrtev Italije v majniku jih je bilo v Jugoslaviji 1336. Med temi so všteti menda tudi oni, ki so jih ubili pri Rdečem Kamnu in Suhi Krajini (Smuka pri Novem mestu). Glavno število žrtev je bilo pa pri Prevlaki v Črni gori, kjer je obležalo 200 Italijanov.

Iz moje popotne torbe

Algunas impresiones de Sr. Leo Lach de su estadía en Corrientes al inspeccionar las obras en una fábrica de aceites.

Že dolgo časa sem želel videti kraje ob reki Paraná. Ko so me vprašali, če hočem prevzeti vodstvo dela v Corrientesu, sem ponudbo z veseljem sprejel; toda moral sem se s tako naglico odpraviti, da nisem vtegnil zbrati kaj naslovov in sestaviti program. Morda se je zato tudi gospod Janez kaj hudoval, ker sva bila dogovorjena da pojdem v Berisso, da bom kaj poslikal in družbo delal.

V par urah sem torej vse stvari rešil in ko sem sedel na vlak na postaji F. Lacroze na Chacariti, sem bil kot otrok, ki gre na prvo potovanje.

Vlak je počasi trkal in drdral čez Paternal naprej v neizmerno enakolično ravnino. Čez čas sem v dalji opazil cerkev. Ko smo bili blizu, sem bral "Capilla del Señor". Ta je dala malo lepšo obliko panorami. Večkrat je vlak obstal na odprtem polju, kjer je drva nakladal, pa se je spet zibal dalje čez blatne ceste in zelene pašnike.

Proti večeru smo prišli v Zárate. Tukaj so vlak razdelili na štiri dele in vsakega posebej porinili na brod ("Ferry-Boat"), da nas prevozi čez reko Paraná v Ibicuy. Ko smo bili na brodu, sem zlezal iz voza na plano, da si malo ude iztegнем. Pred menoj se je širila reka; na eni strani gospoduje frigorífico Smithfield, na drugi pa sanjajo zeleni gozdovi v Delti. Tri ure je trajala vožnja in bila je že trda noč, ko smo prispeli v Ibicuy, končno postajo Ferry-Boata.

Spet je šlo dalje po suhem. Dežela je bila sedaj čisto drugačna; vidi se da v Entre Riosu živé Evropejci: polje je lepo obdelano in posejano s ponosnimi hišami; pred vsako hišo je sadovnjak ali pa vrt. Človek bi mislil, da se po Prekmurju vozi. . . .

Concordio sem videl skozi okno jedilnega voza. Tudi na potovanju mora človek misliti na take prozaične stvari. Želodec je siten gospod!

Šlo je dalje v noč. Kmalu sem legel v zibajočo se posteljo in v prvem trenutku imel vtis, da sem na ladji in da je morje razburkano. Vsaka železnica ima nekaj posebnega. Lacroze in Entre Ríos imata ozki tir, zato hodi vlak kot stari Ford; F. C. Sud ima "štirioglati" kolesa in F.C.C.A. ima postelj kot stari divan, da železo tišči bolj kot na trdi klopi.

Zgodaj zjutraj sem pogledal v dan in videl, da smo še vedno v Entre Riosu. Ime nosi po pravici, ker v tem kraju je več rek kot polja. Hiteli smo dalje celi dan; čim bliže Corrientesu smo bili, tembolj pogosta so bila imena postaj indijanska: Ayui, Chajari, Mocoretá, Curuzú Cuatiá itd. V Monte Caseros se vlak deli na dve: en del gre v Corrientes in drugi v Posadas, Misiones; tam nas je tudi že čakal vlak iz Misiones in Paraguaja, ki se nam je pridružil.

Bilo je polnoči, ko sem od daleč bral ime postaje Corrientes. Vsi so pohiteli; mene ni nihče čakal. Ostal sem sam z mojimi stroji in aparati, ki sem jih s seboj peljal. Ker je vlak tam ostal, sem šel v camarote in se dobro naspal, sedaj brez zibanja.

Zjutraj sem stopil, da ogledam kraj. Blizu postaje so

ogromna poslopja: kaznilnica in kasarne 9 regimenta infanterije. Mesto je nekoliko oddaljeno. Poiskal sem tovarno, kjer me je čakalo delo.

Vrata sem našel široko odprta in sem vstopil z mislijo, da so ljudje tako malomarni, da pustijo vse odprto. Kmalu so me drugače naučili. Naenkrat so navalili name psi in se sukali okoli mene, da nisem vedel, ali naj bežim ali bijem, ker "moje hlače" so bile v resni nevarnosti. Čez hip je prišel čuvar in me je rešil napadnikov. Tedaj šele se je moj nos zavedel kako vse po solati diši. Kako bi ne, če delajo olje "puro de oliva" — iz bombaža. . . .

Ker je bila sobota, nisem pričel z delom; tudi je začelo deževati precej močno. Odpeljal sem se v "centro", da si stanovanje poiščem. Najbolj primerno se mi je zdelo kar sem izbral. Jed je bila okusna in obilna, soba tudi primerna. Kar po domače sem si napravil.

Po kosilu sem vzel dežni plašč in šel po mestu, ki mi je ugajalo. Mesto še čuva svojo kolonialno obliko in domačini tudi. Na vsak korak sem naletel na historična mesta: tukaj je stanoval general Belgrano, tam Mitre; dalje naprej, pred Parque Mitre, je most, na katerem so se pograbili Argentinci in Paraguajci. Pravijo, da se je še dolga leta potem slišalo ropotanje orožja pod mostom. Tudi Corrientes hoče imeti svoj obelisk, ki so ga postavili v čast generalu Mitre. Ni tako visok, kakor naš v Bs. Airesu, sicer je pa lepši in iz reke Paraná ga je že od daleč videti.

REŠILNA KOPEL

Zvečer sem prišel nazaj v hotel; že utrujen sem se kmalu položil v posteljo. V udobni spalni srajci, ki sem jo imel obeso v omari, sem se zleknil v posteljo. Komaj sem luč ugasnil, že me je začelo nekaj pikati po celem telesu. Ustrašil sem se ali nisem kako tropično bolezen dobil. . . , ali kaj je kar me bode. Vžgal sem luč, in videl, da sem poln rdečih mravelj, katere so v omari našle mojo spalno srajco. Prišlo mi je na misel, kaj vse sem od teh strašnih živalic bral in že gledal, ako me niso začele jesti; hvala Bogu, bil sem še cel. Kar hitro skok v rešilno kopalnico in sem v hladni vodi utopil mojo avanturo.

Drugi dan je bila nedelja. Da si kaj več sveta ogledam, sem vzel ladjico in se odpeljal v Barranqueras, Chaco in od tam z omnibusom v Resistencia, glavno mesto teritorija Chaco, kjer imam prijatelja, ki ga že več let nisem videl. Mesto je čisto moderno, Buenos Aires v malem; vsaka večja tukajšnja firma ima tam svojo podružnico. Mesto sicer ni veliko, a ceste so široke in povsod nove zgradbe.

S prijateljem sva se dogovorila, da obiščeva nekoliko tvornic. Drugi dan nas je auto nesel čez Puerto Tirol, Makallé, v Machagay. Povsod smo videli zreli bombaž. To leto bo marsikateri kolonist svoj dolg plačal, ker je letina obilna in cene dobre. Tovorni vozovi so zatrpali ceste in so drdrali proti luki, kjer čakajo trbušaste ladje. Sedaj je to posebno važen material, ker na vseh straneh dnevno tisoče ton bomb eksplodira. . . .

Zvečer sem prišel zmatran v hotel, ali bil sem vesel, ker sem ta dan mnogo zanimivega videl.

MED DOBROVOLJKI

Sredi dela mi je minil naslednji teden in prišel je prvi maj. Tvornica dela noč in dan, ali na ta dan so si delavci privoščili "asado criollo". Ravnatelj je tudi mene povabil in

Recuerdos de un asado criollo en Corrientes.

El Sr. Lach regresó lleno de entusiasmo por el recibimiento de esa gente tan amable y buena.

jaz sem seveda z veseljem sprejel. Okoli enajste ure, ko sem prišel, je že od daleč prijetno dišalo. Bilo je kakih petdeset oseb, največ domačini, kateri so med seboj govorili "guarani" (jezik paraguayskih indijancev). Krepko so jedli, a še bolj pa pili. . . Tudi moj fotoaparat je moral na delo in sem posnel marsikako skupino, kar se mi je pa samo deloma posrečilo, ker edini kateri je še na trdnih nogah stal, je bil — moj aparat. . .

Eden za drugim so se zavalili na kupe vreč in ne dolgo potem smo slišali sinfonijo smrčanja. Ostalo je še nekoliko starejših delavcev, kateri so se malo bolje držali. Vprašali so me kako se mi je dopadlo, pa sem z nasmeškom povedal, da se čudim, ker sem videl toliko pijanih, pa nobenega mrtvega — kar je v Corrientesu menda nekaj redkega. Prileten možak se je zresnil ob tej pripombi in rekel da na žalost v Buenos Airesu tamkajšnji narod tako sodimo, ali da ne po pravici. Pozneje sem spoznal, da so oni ljudje zares zlate duše. Tati so le ambiciozni politiki in policaji. Sem čital v novinah, da so tam blizu na neki estanciji več tisoč glav govedine ukradli. Kdo bo verjel, da tega policija ni opazila in ne tatov našla.

Spet drugi krat sem imel opravka pri kovaču, kateri je samo nagrobne križe delal. Sem ga vprašal, za koliko let misli naprej delati. Odgovoril je da bodo kmalu občinske volitve in potem se v par dneh vse proda. . . Policija tam ni državna, temveč policaje vzamejo in odpuste kot vsakega delavca. To je pa kot kozo imeti za vrtnarja. Česar ne varjejo železni križi in ne odnesejo drugi, gre pa s — policaji. Tako je v Corrientes, če je res, kar so mi pravili.

3. maja je glavni praznik za Corrientes. Praznuje se vstanovitev mesta in najdenje sv. križa (od tega bom prihodnjič posebno pisal). Že zgodaj je začelo streljati. Že ob treh zjutraj je prva sv. maša in potem ena drugi sledi do poldne.

Popoldne je procesija okoli cerkve, v kateri je na glavnem oltarju čudodelen križ. Ljudje so jako verni in se držijo starih navad.

Popoldne je spet začel dež padati. Jaz pa sem se kar sam povabil k neki družini, katero sem en dan prej spoznal. Seveda so bili veseli, ker taki obiski so tamkaj zelo redki. Stari gospodar je povedal marsikatero zanimivo zgodbo, jaz sem pa smešnice pripovedoval in se je mož tako smejal, da je iz klopi padel — nevem, ali je bila klop trhla, ali pa smešnica dobra.

Pretekli so trije tedni, a jaz sem mislil samo par dni tam ostati. Pa se mi je tako dopadlo, da bi kar najraje za vedno ostal. Ali dolžnost (in telegram) sta me spet klicala nazaj v Bs. Aires. Ko sem povedal, da moram nazaj, so mi "asado" pripravili in sem spet imel priliko, občudovati te velike otroke. Vsi so me prosili, da naj popravim slabo mnenje katero imajo v Bs. Airesu o Corrientesu. Seveda sem to obljubil in še, da jim D. Življenje pošljem, kar so hvaležno sprejeli.

Po končanem asadu, so me vsaki k sebi vabili. Sprejeti vsa povabila: moral bi tri tedne tam ostati. Sprejel sem le vabilo ene španske in ene correntinske družine. Povsod, ravno kakor v hotelu sem bil deležen dobre kuhinje. Nazadnje pa seveda za slovo nacionalno pijačo Coca-Kola, katera se prav dobro da piti, in marsikatega prevari.

Ko sem odhajal, je spet deževalo, tako da sem v dežju prišel in z dežjem odšel. . .

Vlak se je počasi kretal in od daleč sem še gledal bele robce mojih novih prijateljev. Imel sem pred seboj še 38 ur vožnje, a že me je mučila misel na nervozno dirkanje buenos-aireskega življenja. Po vsem se mi zdi Bs. Aires kot ogromen čebelnjak, toda vse drugačen od čebelnega ker tu vsak samo na sebe misli in se ne zmisli na drugega. . .

ZANIMIVO PISMO IZ STAREGA KRAJA

"Dragi Fredi: 19. junija, 1941.

Tvoje pismo sem prejela po 28 dneh. Pri nas smo zasedeni od Nemcev, ti so do mitnice v št. Vidu in tam je tudi laška meja. Ljubljana je od Lahov in ona okoliča proti Rakeku. Vse drugo je v teh rokah (nemških). Vojne nismo nič videli tukaj v našem kotu, samo razstrelbe so se čule od seh strani, ko so vse mostove spustili v zrak Srbi za seboj. Tudi v Kranju čez Savo, ta lepi most je šel.

Saj vojne ni bilo, ker so vsi vrgli orožje stran tukaj v Sloveniji, ker so se rržali obljub — same dobrote od tam od severa, in so mislili, da bodo res držali besedo. Na Dolenjskem pri Novem mestu so bile bitke in tudi bombe so metali oni, in so več sto konj in ljudi pobili. Tudi pri Mariboru so bile bitke. Tukaj nič. Takrat je bilo čudno. Vse so mi pobrali na fronto, tudi Toneta in smo devet dni in noči same obratovale (ženske). Jaz sem mislila, da me bo konec od samih skrbi. Tomaževce pa ni bil nič poklican. Ravno ta zadnje dni je dobil poziv, pa je bil polom, tako da mu ni bilo nič sile.

Nad Ljubljano so tudi prišli aeroplani od severa in so vrgli nekaj bomb. To je bilo na evetno nedeljo zjutraj. Takih velikonočnih praznikov še nismo doživeli. Ljubljanska radijska postaja je bila kup razvalin. Čez Kokro so prišli šele čez štiri dni, ko so naši odšli. Niti ena puška ni počila — ne pri nas ne proti Lahom — toda zmaga je bila kaj slavna. Na Hrušici (pri Jesenicah), kjer je Ružičev Francelj, tam je bila groza. Vse hiše so brez oken, oziroma šip, še komate je ven vrgel zračni pritisk, ker tam so Srbi vrgli v zrak celo goro, ki je skozi tunel v Podrožici. 64.000 kilogramov ekrazita je bilo zazidanega v tunelu v sredini, tako, da bodo morda leto dni delalo 600 ljudi,

predno bo vozil vlak v Nemčijo. Vse, vse je bilo zbito in porušeno.

Jaz ne vidim nič, ker še nisem bila od doma ves čas, in tudi drugih ne vidim, kot teh sedem nemških orožnikov v Cerkljah. Ker so vsi domači brez služb — za kramp in lopato — kar je slovenskega. Ko bi še enkrat bilo tako kot pred pol letom, narod bi norel od veselja. Tukaj je vse brez službe, vse uradništvo je, ali na cesti s krampom, ali v kehi; 95 slovenskih župnij ali far nima več nobenega duhovna. Vse je zaprto in mučeno. V škofijskih zavodih v št. Vidu, je 800 jetnikov. Sama inteligenca, duhovni, profesorji, učitelji in tudi taki, ki imajo kaj pod palecem. Še Rabi iz Šenčurja je med njimi, in naš frizer.

Pri nas ni nič šole, nič zvonjenja, nič maše, nič Boga, nič kruha. Saj to je vse brez veljave. Tem manje kruha, tem preje se to iztrebi, kar nima veljave; to je vse ljudstvo, kar ni tega imena. Danes ne velja nič gospodar, velja samo počestna baraka. Danes si ničla, kar si bil pred nekaj časom. Vse je tako — da bi bilo boljše, da bi nas pobili, kot pa počasi pustili umirati. Tukaj je vse na karte, to se reče, da kart je dosti, ali drugega nič. Vse je šlo gor čez izaro in čez gmajnico. (Misljeno čez Jezersko Koroško).

Če ne vozi vlak, vozi pa dnevno sto tovornih avtomobilov. Tukaj nima nobeden več avtomobila, ne motornega kolesa, vse je šlo gori čez gmajnico. Tudi Radanovič ga je dal — 'Muss Sein!' — Tukaj ne more noben kupiti obleke, mora dokazati, da ima samo eno, ne čevljev, vse na karte. Če se kdo oženi, poroka je pri županu, oziroma komisarju. Krst tudi. Če pa kdo umrje, ga pokoplje mežnar. Samo pomisli kaj se to pravi, da ljudje, ki se ponašajo z najvišjo kulturo, pa se tako vedejo — na povelje ene same osebe.

El viejo Palacios, famoso gaucho, que tomó parte en la guerra paraguaya en 1867. Hoy vive sólo para su matungo y su cimarra.

Dragi Fredi — bodi srečen, da si tam in nikar ne zabavlja čez Angleže. Če nas ne reši Amerika z angleško politiko, smo zapisani poginu. Saj tudi Ljubljana strada, ker je obkoljena in ne puste nič živča notri; toda imajo vso prostost in tudi kruha, in vse je na svojem mestu v službah. Italijani so bolj velikodušni, seveda tudi sami nimajo. V Ljubljano ne vozi noben avtobus. Samo v Kranj in Kamnik. Tukaj nimamo nič pošte, nič časopisov, nič radija — nič, sploh nič, in ne smemo nič.

Pripis: Danes je največji praznik, Sveto Telo, pa nič maše, nič procesije."

Traducción de
DARINKA ČEHOVIN

SEXTO CAPITULO

Los vencedores encendieron fogatas y se reunieron en grandes grupos alrededor de ellas. Con algunos tizones encendidos se dirigieron al valle, en busca de los que no regresaron.

Morana (Diosa de la muerte) señoreaba terrible. En varias partes se había desbordado el arroyo: tantos cadáveres habían caído en él. De los muertos, algunos estaban destrozados, otros empuñaban todavía los cuchillos y los de más allá apretaban entre los dientes pedazos de carne humana, arrancada cuando se habían abalanzado sobre el enemigo. A Krok lo encontraron en una zanja rodeado por diez honderos muertos. Uno estaba caído sobre él, con su cuchillo clavado en el corazón. Una inmensa tristeza se apoderó de Svarun cuando Radogost, herido de muerte, fué traído cerca del fuego. Sobre su pecho se abría una larga herida. Dos veces aún suspiró al lado del fuego, y luego se apagó. Había sido el más glorioso patriarca de los antoves.

Los eslovenos vencieron pero pagaron su triunfo con ríos de sangre. Los soldados de Hilbudi luchaban con valor, estaban bien armados y resguardados. Los quebrantó el terrible empuje de los eslovenos; a pesar de todo, hubieran podido abrirse camino entre la multitud, y huir.

— ¡Cayeron todos los bizantinos! — Así juzgaban los jefes y patriarcas. Svarun no lo creía. Tres marcas de profundos tajos tenía su coraza de cuero de caballo; estaba cansado, pero no podía quedarse quieto. Revisó todos los muertos, contó a los bizantinos, y sacudió la cabeza.

— ¡Había más! ¡Hilbudi tiene un ejército poderoso! Los habrá dejado en el fuerte, si es que no huyeron.

Tal la razón por la que no dejó descansar a su gente.

Desde el castillo, a donde ya había llegado la noticia de la victoria, enviaron inmediatamente un gran número de caballos, para que sobre ellos se atara a los heridos y se los llevara a casa.

Svarun eligió a veinte de los bien armados guerreros y les ordenó montar a caballo y atravesar la llanura, aún de noche, para llegar hasta el puente. Debían vigilarlo escondidos en la espesura. Si pasaba alguien huyendo de la batalla debían matarlo, y sin perder instante atacar y exterminar a aquel que quisiera dirigirse hacia el puente. Si se enteraban en el fuerte del desastre de Hilbudi, tenían orden de destruirlo, de manera que ya no podría cruzar el Danubio el ejército bizantino.

Entre tanto, recogieron a los heridos y los enviaron al castillo. Había entre ellos unos cincuenta soldados bizantinos, vivos aún, pero rendidos. Los llevaban como prisioneros.

Los guerreros descansaban. Svarun, sentado al lado del fuego, meditaba; sabía claramente que era indispensable apoderarse del fuerte. ¡El fuerte de Hilbudi! Aquello era una fortaleza que podría comprar sólo con la mitad de su ejército. Rumiaba sus pensamientos; la frente se le ensombreció; con los dedos mesaba su blanca barba, toda salpicada de sangre. Aquí y allá los jóvenes, sentados al lado del fuego, lanzaban una que otra carcajada o entonaban alguna canción;

Svarun se encorbaba más y más. No surgía en su mente ningún cuerdo razonamiento que le permitiera apoderarse del fuerte sin sacrificar a tantos guerreros.

— ¡Providencia, inspírame una buena emboscada! Sólo una más envía a mi gris cabeza; después deseo descansar. ¡Sólo una aún!... — Inclínala su cabeza muy bajo, la frente apoyada sobre la empuñadura de la espada que estaba clavada en tierra delante suyo, cerrándosele los ojos cansados, anhelante de sueño su cuerpo, pero con el espíritu impaciente y lleno de preocupaciones; le parecía que disminuían los ruidos y los gritos a su alrededor; se apagaban los fuegos. El cielo se iluminó hacia oriente con una débil y roja raya. De pronto, pareció que se hubiera desprendido del cielo un rayo de esa luz para posarse sobre la cabeza de Svarun, que gritó de alegría y se levantó rápido.

En el acto, cantaron los cuernos, se irguió el ejército todo para acercarse en apretada fila, los jefes y patriarcas rodearon a Svarun.

— Hermanos, patriarcas de los eslovenos, magnates de los antoves, valientes guerreros. — Habló Svarun — En verdad, los dioses estuvieron con nosotros, Perún golpeó al orgulloso Hilbudi, ladrón de nuestra libertad, y golpeó a su ejército; ahora sus cuerpos se descompondrán o se alimentarán con ellos lobos y zorros. Pero sólo cayó la mitad de ese ejército. Debemos caer en su madriguera, tras el Danubio; destruir el fuerte; si no lo hacemos, vendrá otro Hilbudi para esclavizarnos y asaltarnos nuevamente. El bizantino duerme cual dragón en su cueva. Recuerden su baluarte: las fuertes corazas y las espadas rápidas como el rayo. Más de la mitad de nuestro ejército quebrará su cabeza en los baluartes, pero no importa.

— ¡Destruyamos al puente y volvamos a nuestras tribus! — aconsejó un viejo antov.

— ¡No, hermanos, el puente es nuestro! No debemos hachar la rama sobre la que nos apoyamos. Por sobre él irán nuestras tropas para recuperar aquello que nos robaron. Por eso debemos destruir al fuerte.

— ¡Caigamos sobre él! ¡Destruyamos al ejército bizantino! ¡Quemémoslo en su propia guarida!

Alguien gritó enardecido en la reunión. Más atrás levantaron los soldados sus arcos y sus espadas, o blandieron las hachas por sobre las cabezas.

— ¡Sí, caigamos sobre el fuerte, más nuestras cabezas permanecerán enteras, Morana mirará nuestra victoria sentada desde lejos!

Todos abrieron desmesuradamente los ojos y con la boca entreabierta se fueron acercando a Svarun. Se apelotonó la multitud y escuchó.

— ¡Hermanos, den gracias a la Providencia! Ella hizo concebir a mi gris cabeza una emboscada.

Un grito de alegría atravesó la multitud.

— Desvistan rápido a los soldados bizantinos y cúbranse con sus yelmos y lorigas, cuelguen del brazo los escudos y... ¡hacia el fuerte!

Todos temblaron. Nadie se atrevió a hablar. ¡Qué orden tan extraña! ¡Svarun enloquecido! ¡Ten piedad de él, Providencia! Nadie se movió de su sitio. Svarun volvió a gritar su clara orden: — ¡Los yelmos sobre la cabeza, vistan las corazas!

Todos los guerreros se dispersaron para dirigirse hacia los cadáveres de los bizantinos, sacarles sus yelmos, desbrocharles las lorigas y quitarles sus hermosos y trabajados cintos.

Iztok buscó a Hilbudi. Lo encontró tendido de espaldas en el pasto; sosteniendo en su mano la flecha de Iztok, arrancada de su sien antes de morir. Viendo Iztok al valiente héroe, nació en él un inmeso deseo de que sus compañeros cabalgaran armados de esa suerte, para no tener que esperar al enemigo en emboscadas sino poder batirlo en campo

Los eslovenos penetran en el fuerte de Hilbudi

abierto. ¡Oh! Cuán distinta sería la alegría de Iztok si se hubiera encontrado sólo, en una verde pradera, frente a él. Se hubieran lanzado los caballos uno contra otro; dos lanzas, crujido y despedazado; después, relucirían las espadas y golpe tras golpe se iría devolviendo, saltarían las chispas de una y de otra; mojada en sudor la frente de ambos, ensangrentados los dos, hasta que al fin, Iztok hubiera roto el yelmo de Hilbudi, que mordería la tierra. ¡Así hubiera sido una victoria!

Casi triste, le quitó el cinto y se lo ató alrededor del pecho. ¡Cuanta fuerza en Hilbudi! ¡Qué endeble era su pecho! Cuando desabrochó el cinto, levantó la túnica de lino y vio su piel toda cubierta de cicatrices que se entrecruzaban. Había sido un gran héroe.

Se vistió el uniforme con un gran respeto hacia el enemigo muerto. Arrastró el cadáver hasta los matorrales, y lo cubrió con ellos. No debían ni fieras ni alimañas despedazar a tal héroe.

Trasfigurados ya los soldados eslovenos, pusieron sobre los caballos las sillas y riendas bizantinas. Iztok montó un caballo, el ejército saludaba y se burlaba alegremente de "Hilbudi".

Como había demasiado pocas armaduras, dispusieron a la tropa restante en el medio.

Svarun ordenó salir en el acto, y avanzar hacia la derecha, resguardados del Danubio por una colina. Descansarían tras ella y al anochecer se encaminarían al fuerte, atravesando el puente. Raudos jinetes se dirigieron al castillo para que desde allí enviaran tras ellos corderos y ovejas, miel y avena, para poder festejar debidamente la victoria.

El ejército se desplazaba por la garganta. Risas, carcajadas y broms salvajes lo acompañaban. Torpemente se movían los eslovenos dentro de las pesadas vestiduras guerreras. Los yelmos pendían ladeados. Ni uno estaba bien. Todos mostraban abolladuras, los cierres rotos o los cintos arrancados; los escudos, golpes, agujeros de lanzas, manchas de sangre y de tierra.

Poco a poco avanzaban por la llanura. Si en tales momentos el derrotado Hilbudi los hubiera alcanzado, bastaría un sólo embate para destruir ese ejército hasta el último hombre.

Iztok creía estar atado. Era un excelente jinete, pero tantas tribulaciones le causaba el pesado escudo que hubiera preferido arrojarlo al suelo y saltar tras él, para desprenderse de la silla a la cual no estaba acostumbrado.

Aún no habían atravesado la llanura cuando ya muchos estaban de mal humor. Unos se sacaban los yelmos, otros los arrojaban a escondidas en algún foso, los de más allá se desbrochaban las corazas que los lastimaban hasta hacer sangrar sus desnudos cuerpos. Hubiera bastado la voz atrevida de un

solo patriarca para mostrarse la retenida ira y para que todos se rebelaran contra las órdenes de Svarun, tirando las armaduras a fosos y pantanos. Mirando hacia atrás, sentían envidia del ágil caminar de los guerreros libres, que se reían de los victoriosos guerreros engrillados.

Pero los asustó la relampagueante mirada de Svarun. Montaba orgulloso en su indumentaria de jinete, acompañado del soldado que llevaba el pabellón de Hilbudi: un salvaje jabalí sobre un palo dorado. Aminoraron sus salvajes deseos de sentirse libres de nuevo, callaron y pisotearon el alto pasto para llegar cuanto antes al lugar indicado para descansar y librarse de sus armas. Estaban todos seguros que Svarun enloqueció de alegría después de la victoria, pues se produjo en él un cambio sorprendente. Una larga sombra se extendía desde la colina hacia el valle cuando el ejército llegó a sus pies. Sin orden, en loca carrera, llegaron los soldados hasta los matorrales y se tiraron sobre las hojas amarillas y el pasto seco. Quitaron los yelmos de sus cabezas y tiraron las lorigas al suelo con rabia... Las risas y gritos se extendieron bajo la colina por todo el bosque. Era una desordenada e inconsciente tropa de gente libre, ebria de victoria.

Jinete en su caballo, llegó el anciano Svarun, tempestuosa la frente cual un airado Perun de ojos llameantes. — ¡De pie! ¡Vistan las lorigas, los yelmos en la cabeza! ¿¡Acaso sois soldados!? ¡Tropa de salvajes! Deben obediencia a Svarun, el patriarca, sino, tírenme del caballo, mátenme y arranquen mi corazón para colgarlo de una rama para festín del lobo y del zorro. Mejor estará el corazón comido por las fieras que en un pecho que debe dirigir en la guerra a tales hombres. ¡Diablos, vergüenza les dé!

Iztok pasó entre los jóvenes y repitió la orden de Svarun. Vigilaba con el brazo levantado; sus palabras caían sobre los eslovenos como un martillo bajo el cual todo se doblega.

Se acalló el tumulto y se levantaron las tropas. Parecía que la misma Morana les apretara la garganta. Svarun era un terrible dios capaz de encender el fuego sobre ellos e Iztok les pareció un pie más grande y vieron su pecho semejante a una montaña.

— Cuando se apague el sol, y vean cuán largas son ya las sombras, nos levantaremos e iremos hasta el puente, después de atravesado llegaremos al fuerte. ¡Antes de medianoche agradecerán a la Providencia que me inspiró tal emboscada!

Los soldados no comprendieron aún los pensamientos del patriarca. Sin embargo, muchos razonamientos buenos comenzaron cuando se ataron los yelmos y abrocharon las lorigas. Las miradas indagadoras observaban a Svarun, que los convirtió muy pronto en un verdadero ejército bizantino.

Las sombras huyeron, temblaron y huyeron. Cayó el sol.

— ¡Adelante! — Iztok jineteaba primero.

En silencio marchaba grupo tras grupo. Adelante iban los de armaduras pesadas, en medio los libres eslovenos y por último los flecheros y los honderos. Todo era silencio, tan sólo bajo los pies murmuraba la estepa. En el gris crepúsculo distinguieron al Danubio, ancho y liso cinturón en la llanura. Sobre el cinturón un trazo negro. Hacia él dirigió Iztok su caballo.

— ¡Preparen lanzas, hachas y espadas!

Iztok se volvió y dió la orden, que pasó con un murmullo de boca en boca. De los cintos se soltaron las hachas, los puños apretados las empuñaduras de las espadas. Las lanzas se hirguieron. Se despertó en los soldados la pasión por la lucha, se encendió su fuego y su deseo.

Tras la mancha negra aparecía un cuadrado del que se levantaba humo. Iztok señaló al humo con su espada y todos los ojos se volvieron al fuerte.

Oscureció completamente. Una niebla gris, delgada como un velo, se elevó del Danubio. Dos oscuras sombras se movían delante de él. — Los vigías —, pensó Iztok. Se volvió a derecha e izquierda y dió órdenes en un murmullo apenas.

Apuró su caballo y tras él se apresuraron los soldados.

Cuando llegó al puente la luna no brillaba aún. Los vigías se movieron ágilmente a derecha e izquierda y saludaron a "Hilbudi". Se quebraron dos lorigas; poderosas espadas, movidas con toda rapidez, destrozaron el pecho de los vigías. Tambaleraron, pero el grito que subió a su garganta fue apagado por el galopar sobre el puente. Gimieron los troncos bajo los pies del ejército que se apuraba en atravesar el río.

Las alegres trompetas de las alamenas se hicieron oír. En el fuerte se levantaron las antorchas y se abrieron las puertas de par en par.

En tal instante todos comprendieron la emboscada de Svarun. Creían los bizantinos que volvía el vencedor Hilbudi con sus prisioneros.

Los eslovenos se movieron atropelladamente por el puente, gritando y aullando; gimió la atmósfera y cayeron en espantoso asalto sobre el fuerte.

Iztok estaba ya en el umbral de la puerta. El vigía se sorprendió. Tiró la antorcha al suelo. Los más valientes eslovenos cruzaron los portones. Golpeaban las hachas, crujían las lorigas, golpeaban y partían las espadas. En un momento se formó un gran revuelo.

— ¡Rendición! ¡Rendición! — Atronaba en el fuerte.

En el medio del pretorio, delante de la tienda de Hilbudi, en un relampaguear se reunió la tropa. En el fuerte bullía el espíritu de Hilbudi. En el acto se irguieron las espadas, los escudos ocultaron los cuerpos y se transformaron en una inmóvil barricada contra la cual chocaban las oleadas de eslovenos. Svarun se equivocó pensando que encontraría a los bizantinos desarmados. Siempre que Hilbudi dirigía alguna incursión, los refuerzos debían estar armados día y noche para acudir en su ayuda en el momento necesario.

Es por eso que tuvo lugar tan espantosa batalla, como nunca había sido vista por los combatientes.

Cuando los eslovenos oyeron desde fuera los gritos y

golpes, subieron los baluartes uno sobre otro y trataban de elevarse para escalar la pared de madera.

De todas partes irrumpían en el fuerte, para dejarse caer en medio de la lucha como bultos. Allí relampagueaba la luz y se iluminaban las espadas, se cuajaba la sangre y los cadáveres se iban amontonando sobre el suelo. Los luchadores mataban y caían uno tras otro en charcos de sangre caliente. La tropa bizantina golpeaba y rompía; se erguía y hachaba con las espadas todo lo que encontraba a su alrededor. Se arremolinaba contra ella un empuje cada vez mayor. La barricada comenzó a moverse y giró de pronto. Los eslovenos la empujaron y cayó. En esos momentos se abrían más puertas en el fuerte y dejaron lugar a otros jinetes bizantinos, que se habían mantenido ocultos tras la viva barricada. Se dirigieron directamente hacia la multitud de desnudos eslovenos, en cuyos cuerpos se hundieron las espadas. A derecha e izquierda caían los cadáveres. Los bizantinos encontraron cerrado el camino, se volvieron hacia el sud y desaparecieron en la oscuridad de la noche.

Golpes y gemidos, ayes y gritos se extendieron por el fuerte. Los eslovenos, saltando desde las alamenas, se empujaban unos a otros hacia los charcos en salvaje furia. El que no llegaba a combatir, suspiraba por ver correr la sangre, golpeaba los cuerpos ya muertos y gritaba con salvaje locura.

Sonaron los cuernos; llamaban los patriarcas. Arreaban a la gente y la golpeaban. Todos huyeron; enloquecieron todos; grande era el temor de que se batieran entre ellos.

Svarun ordenó encender las antorchas. La luna subió lentamente en el cielo. Sobre las alamenas hormigueaban hombres desnudos con las lanzas en alto, las espadas sobre sus cabezas, los martillos y las hachas en la mano. En medio del fuerte se veía el espantoso sacrificio de Morana, lanzando quejidos y ayes, mojado con sangre y cubierto de rotos escudos y quebradas espadas. En el fondo de ese sacrificio yacía el héroe, la esperanza del ejército esloveno, cubierto de cadáveres, ¡Iztok!

El general Draža Mihailovich, jefe de los guerrilleros yugoslavos y actual ministro yugoslavo de guerra, digno de compararse con el "Iztok" de la novela.

ODLOMEK IZ BORBE NEUKROČENE JUGOSLAVIJE

V avgustu je tajna četniška organizacija pričela z bojem. Močni četniški oddelki so popolnoma uničili nemške vojašnice v Kraljevu, Kruševcu in Novem Pazaru južno od Beograda. V Nišu je bila

tema. Električne naprave so bile razdejane in železniška proga Beograd—Niš—Caribrod pognana v zrak na šestih mestih. Četniki so navalili na presenečene posadke nemških vojašnic v Zaječarju, Negotinu in drugih mestih Vzhodne Srbije. V Smederevu ob Donavi je odletelo skladišče smodnika s toliko silo v zrak, da se je štirideset milj oddaljeni Beograd potresel. Promet je obstal. Nemški generalstabi častniki so besni kričali v gluhe telefone. Italijani v Hrvatski, Dalmaciji in Črni gori so izgubili glave, postavljali v vsej naglici vojaške radijske postaje in kakor nori vpili po pomoč. Zagreb se je tresel ob pokanju bomb. Povsod je vladala zmešnjava in nered.

Ko so Nemci prišli do sape, so napadli. Manjši oddelki oklopljenih edinic so z velikim samozaupanjem zapuščali Beograd in se razvijali v napadalni postroj, da zadušijo "demonstracije". Četniški oddelki so jim padli na cesti v bok in jih z granatami in zažigalnimi bombami uničili. Četniki so z dinamitom porušili italijanske vojašnice na Cetinju in v Danilovgradu v Črni gori in uničili štiri polke pehote. V splitskem pristanišču je zletel v zrak italijanski rušilec. Neka italijanska oklopna edinic je odkorakala proti Podgorici, da "zadusi vstajo" v Danilovgradu. Podgorice ni nikoli videla. En sam vojak je ponorel prisopel do Cetinja in sporočil o pokolju. Iz Kotorja, središča italijanske zasedne vojske je italijanski poveljnik po radiu zahteval pomoč in bombnike.

Minil je avgust, minili so prvi dnevi

septembra. Osamljene in prestrašene posadke sovražnih vojašnic so streljale v sence, a strelji iz zasede so jih kosili drugega za drugim. Preživeli so trepetajoč od strahu poslušali pesem, odmevajočo od temnih nočeh od gore do gore:

Spremite se spremit četnici
Ljuta če borba da bude.
Povika Jovan Babunski
Bacajte bombe četnici.

KRVNIKA SO VJELI

Pri velikih bojih v Libiji so tudi Nemci doživeli teške zgube. Angleži so vjeli tudi nekaj sovražnikov, med katerimi je nemški general Krübel, ki je padel Angležem v roke z letalom, ki so mu ga zbili. Ta general je vodil nemške divizije v Srbiji in je pri Jagodini naletel na velik odpor jugoslovanske vojske, kar ga je tako razkačilo, da je dal Jagodino razrušiti, 2000 ljudi pa je dal na pokopališču postreliti.

Lahko si mislimo, kako veliko zadoščanje je bilo za Jugoslovane v Egiptu, kjer jih je nekaj tisočev, ko so zvedeli, da je prišel v roke pravici eden krvolokov, ki so toliko nedolžnih žrtev pogladi v smrt in povzročili toliko grenkih solza.

V REKI

je bilo 5 Slovencev obsojenih na smrt. Časopisi obtožencem sicer očitajo neke zločine, toda iz dejstva, da jih je sodilo specialno sodišče za zaščito države, jasno dokazuje, da je proces političen, in je znano, da sta dozdevni žrtvi "zločina" bili dva narodna odpadnika: en mož in ena ženska, ki sta naše ljudi ovajala za-

Glasbena kultura med primorskimi Slovenci

(Nadaljevanje)

JACOBUS GALLUS, NAŠ VELIKI ROJAK

Pod imenom Jacobus Gallus ali tudi kot Jakob Handl je telemu glasbenemu svetu znan naš rojak JAKOB PETELIN.

Največ zaslug, da se je njegovo delo in življenje rešilo pozabi, je imel nekdanji uradnik dunajske dvorne knjižnice in pozneje ravnatelj ljubljanskega državnega muzeja dr. Josip Mantuani. Skupaj s skladateljem in profesorjem konservatorija v Pragi, dr. Emilom Bezcenyjem je vodil novo izdajo Gallusovih del v "Spomenikih glasbene umetnosti" (Denkmäler der Tonkunst) na Dunaju.

Znano je, da je bil Gallus rojen dne 31. julija 1550., ali ni z vso gotovostjo določen njegov rojstni kraj. Splošno se je domnevalo, da je to Ribnica. V zadnjih letih je pa nastala radi tega v ljubljanskih listih živahna polemika. Idriččan Jožef Zazula je nastopil s trditvijo in jo je tudi skušal dokazati, da gre Idriji ta čast. Ribniški dekan Anton Škubic se je odločno zavzel za Ribnico. Za Idrijo se je na to začel potegovati Karel Bezeg, ko se je iz Št. Viške gore oglašil še skladatelj Janez Laharnar.

Iz tega prepira izhaja kot še najbolj verjetno, da so bili Gallusovi stariši iz Ribnice domá, od koder so se preselili v Št. Viško goro, kjer je potemtakem preživel Gallus svoja otroška leta. Šolal se je pa v Idriji, kjer je dobil tudi prvo glasbeno podlago in kjer je bil tudi nekaj časa za organista. Važni idrijski rudnik nam pa tolmači, kako je izredno nadarjeni mladenič našel pot do cesarskega dvora na Dunaju in z dvorom v Prago.

Tako torej sem opravičen šteti tega našega največjega slovenskega glasbenika med Primorce.

Riemanov "Musik-Lexikon" (Berlin 1919) pravi o njem, da je eden najodličnejših NEMŠKIH sodobnikov Palestrine in Orlanda Lassa. Po Riemanu seve ves svet smatra našega Petelina za Nemca, čeprav se je on sam rad podpisoval kot "CARNIOLUS" (Kranjec), kar je takrat in še dolgo do naše dobe označevalo Slovenca.

Bil je po svojem odhodu iz domovine pevec dunajske dvorne cerkve, 1579—1585 vodja olomuškega stolniškega zbora in potem je živel do smrti (24. julija 1591) v Pragi.

Znana so sledeča njegova dela: 1.) Maše za 7 do 8 glasov (Praga 1580). — 2.) Opus musicum harmoniarum za 4, 5, 6, 8 in več glasov v štirih zvezkih (1586—1590). To je, rekel bi, učbenik glasbenega stavka za več zborov. — 3.) "Moralia" za 5, 6 in 8 glasov (1586). — 4.) Latinski pasion za 8 glasov (1587). — 5.) "Epicedion harmonium... Caspari Abb. Zabrdocensis (1589). — 6.) "Harmoniae variae" za 4 glasove (1591). — 7.) Harmoniarum moralium za 4 glasove v treh zvezkih (1589—1590). — 8.) Svete pesmi za večje praznike za 4 do 8 in več glasov (1597). — 9.) "Mottetiae quae praestant omnes" (1610). Bodenschatzjev "Flori-legium Portense" vsebuje 19 njegovih zborov. V mnogih glasbenih zbirkah se najdejo njegove kompozicije.

Kdo ne pozna prekrasno nagrobnico "Glejte, kako umira pravičnik" iz pesmarice Mohorjeve družbe? To je Gallusov svetovno znani motet "Ecce quo-modo moritur justus". Kakor je ta skladba priprosta, se vendar kaže v njej veliki mojster, ki je v mnogih drugih svojih delih pokazal svetovni glasbi čisto nove poti. Radi njegove izredne ustvarjalne sile in svojstvenosti mu gre med vsemi sodobniki najčastnejše mesto zraven dveh velikanov Palestrine (1525—1594) in Orlanda Lassa (1522—1594).

TOLMINSKI VIKAR VISENTINI

V sedemnajstem stoletju je slovel kot skladatelj toliminski slovenski vikar Visentini. Fran Rakuša pravi v svoji kratki zgodovini, da sta ga italijanska glasbena veljaka Can-

dotti in Tomadini imenovala vrednega vrstnika Palestrinovega, in obžaluje, da so vse njegove skladbe prišle v Čedad. Žal mi ni bilo mogoče dobiti iz Čedada nobenega podatka o njem. Svojčas sem na svoje vprašanje prejel odgovor, da je težko najti kaj njegovega v velikem in neurejenem kaosu muzikaličnih rokopisov in zbirk čedadskega kapitlja.

KANONIK VALENTIN STANIČ

Žrtev pretirane gorečnosti borcev proti protestantizmu je bila postala tudi naša ljudska nabožna pesem, ker so z luteranskimi pesmi izganjali tudi njo iz naših cerkva. Valentin Stanič je bil med prvimi Slovenci, ki so spoznali ta pogrešek in so ga skušali popraviti, kar je bilo v njihovih močeh. Zato so za to dobo tako značilne številne izdaje pesmaric.

Stanič se je rodil v Bodrežu pri Kanalu in je umrl kot goriški kanonik leta 1842. On je bil tudi eden prvih znanih triglavskega turistov. Ustanovil je goriško gluhonemnico. Ko je bil duhovnik na Banjšicah si je uredil lastno majhno tiskarno, da bi mogel razmnoževati svoje pesmi in jih širiti med ljudstvom.

Simonič navaja v svoji "Slovenski bibliografiji" sledeča njegova dela, ki prihajajo tu v poštev: 1.) "Ferienfahrtlied", 1834. leta je Stanič to pesem zložil in sam natisnil, pozneje pa jo je poslovenil in pomnožil kot "Vakance" z nemško prestavo leta 1840. — 2.) "Na moje lube sholarje in sholerze. Pesem. Roncina 1816." (Ročinj). — 3.) "Molitve in premishlovanja per objiskovanju shtirih k'sadoblenju odpustika svetiga leta odlozhenih zerkva, s'perstavkam 41 zerkovnih ino drugih pesem. Na svitlobo dal Valentin Stanig, kanon. V'Vidmu natisnjene per bratih MatiuZZi, se dobé v'Gorizi per bukviH sa nemshke shole 1826." — "Drugi Perstavik starih ino novih zerkvenih ino drugih pesem, h'molitvam ino permishlovanjam sa sveto leto 1826. Sbiral, is Njemshkiga prestavljaj ino skladal Val. Stanig Scholast. V Gorizi. Natisnil Paternolli 1838." — 4.) "Pesm per predomislovanju Jesusoviga terplenja. 1807." Natisnil Stanič na Banjšicah. — 5.) "Pesme za kmete ino mlade ljudi, V'Gorici. Natisnil Peter de Valerji, z. kr. priv. bukuv natiskovaviz. Se vdobé per V. Stanig, vikshimu zhuvaju z. kr. shol 1822." — 6.) "Pesme za kmete ino mlade ljudi. Veksh del iz njemshkih Mildhajmskih Pesem prestavil V. St. II. natis. V Gorizi. Natisnil Paternolli 1838." — 7.) "Sacris solemnibus ali cerkovna pejssem od svetiga Reshnjega Telesa". Sestavil in natisnil Stanič. 1813. — 8.) Stabat mater ali cerkovna pejssem od shalostne matere Boshje in ponatisnena pesem "Na moje lube sholerje in sholerze." Roncina, 1816 (Sestavil in natisnil Stanič sam.) — 9.) "Vezherna pesm fantizha". Zložil v Solnogradu 1797. Tiskana med leti 1822—1830.

O Staniču je več študij napisal dr. Joža Lovrenčič v "Mladiki" in v "Staničevem vestniku". Nekaj Staničevih rokopisov sem videl še kot bogoslovec v knjižnici bogoslovnega semenišča v Gorici in pri pokojnem kanalskem dekanu, mojem sošolcu kan. Venceslavu Beletu, ki je marljivo zbiral podatke o tem izrednem možu.

MIROSLAV VILHAR (1818—1871)

Tudi Miroslav Vilhar je bil doma v krajih, ki so prišli leta 1918. pod Italijo. Rojen je v Planini blizu državne meje, preživel pa je svoja moška leta do smrti na Kalcu pri Knežaku. Njegova glasbena moč je bila v lahkih, prijetnih napevih, ki so se naglo širili med narodom, tako n. pr. "Po jezeru", "Mila, mila lunica", "Rožic ne bom trgala".

Njegova glasbena dela so: 1.) Jamska Ivanka. Izvirna domorodna igra s pesmami v treh dejanjih, od M. V. V. Lj. J. Lerher. Nat. J. Blaznik 1850. — 2.) Pesmi M. V. Natisnil J. Rud. Milic v Ljubljani 1860. — 3.) Pesmi M. V. 3 zvezki s 17 pesmimi. Kamnotiskarnica Rozal. Eger v Ljubljani 1852. — Zložil je tudi razne valčke, ki pa nimajo posebnega pomena.

Znani skladatelj Franjo Serafin Vilhar-Kalski, ki je pred petdesetimi leti zložil med vsemi nami tako znani zbor "Iz bratskog zagrljaja", je bil Miroslavov sin.

PO ARGENTINI SEM TER TJA

Minila je noč, da nisem vedel kako. Pa prav tako mi je dalo opravljanje, da sem se zavedel, kdo sem in kje. Hladno jutro je kukalo skozi odprto okno, popotni kovček na mizi me je šele domislil, kje sem in kaj iščem. Bil je četrtek 5 februarja, v Mendosi pri Salezijancih. Kar hitro sem bil gotov in še sem stopil v kapelo, da tamkaj odpravim mašo.

Ko sem rekel zadnji "dominus vobiscum" sem le hotel malo pogledati, če ni nemara kakega znanca med navzočimi in zares sem opazil nekaj naših obrazov, katere sem po končani sveti maši tudi od blizu videl. Bili so Ivanka Špilerjeva, sedaj poročena Boštjančič, gospa Vidičeva in hčerka Brozinova. Dogovorili smo se, da se tisti večer najdemo pri Vidičevih, kjer naj se zbero rojaki.

Čez dan mi je bilo pa še marsikaj storiti in marsikaj videti. Najprej sem hotel pogledati po mestu in obiskati nekatere znane.

CERRO DE LA GLORIA

Mendoza se ponaša s parkom San Martin, ki je vreden imena in pogleda. Buenos Aires nima tako lepih livad, kakor jih nudi ta prostrani park, v katerem se človek čuti kakor doma v senčnem gozdičku med srebrnimi jelkami. Skozi jaso v drevju pa te vabijo gore, ki dajo pokrajini prelepo ozadje.

Jaz sem se to pot namenil na "grič slave". Cerro de la Gloria je znamenit grič poleg parka, visok čez 300 m. Na vrhu stoji slovit spomenik "andske vojske" (Ejército de los Andes), ki je opravila glavno delo za osvoboditev Argentine izpod španske obalsti.

Ob pobočju tega holma so namestili zverinjak, ki je brez dvoma eden najbolj originalnih. Drugod imajo namreč zverino na ravnem v umetnih votlinah in kletkah in v ozkih ograjah. Ta zoološki vrt pa je porazmeščen po prostranem bregu med skalami, koder gledaš vsakovrstno zverino v okolici, ki ji najbolj pri- stoja: od lenih zavaljenih tulnjev pa divjih prašičev, vsakovrstno zverjad in zverino s kljunom, kremplji in čekani, smrdljivo golazen in divjad ter ljubke veverice.

Ni bil moj namen zverinjak. Saj sem jih že mnogo videl, ki so po zbiri živalstva bogatejši. Toda pomotoma sem zašel tja in ni mi bilo žal stopinā. Mene je mikalo na vrh griča do spomenika.

Toda uar je tekla. Opoldne moram biti nazaj. Samo uro časa še imam, tako sem ugotovil. Torej kar pot pod noge. Na grič drži tudi cesta in brze po njej avtomobili. Toda zares bi me bilo sram, če bi ne šel peš na vrh. Kar urno sem krenil po najkrajši in seveda tudi po najbolj strmi poti. Istočasno je odrinil spodaj po cesti tudi avto neke skupine, ki so tudi meni mesto ponudili, a sem ga odklonil.

Brzo so me nesle noge. Vajen sem stopnic, ki jih v eni sapi pretečem po dve stopnji s korakom, ne da bi me kaj zasoplo. Zato sem jo pa tudi urno rinil po strmi stezi. Živahno rastlinje je delalo podobo doma- čih bregov, a sem skoraj opazil, da je tudi tisto zelenje le od umetnega namakanja.

Dve gospodični sta zastrmeli vame. Siroti sta že pol ure hropili v breg s svojimi visokimi petami in obupavali, da sploh kdoj do vrha prideta. Pol obupani sta sedli v rob. Bili sta mi že znanki iz pota po zverin- jaku. Vprašali sta me, koliko je še do vrha in ko sem jima povedal, da je za njima komaj tretji de lpota, sta kar takoj premenili svoj načrt... Ko bi pa vedeli, kaj ju čaka z njunima visokima petama na potu navzdol, bi napravili najbrže kot prerok Elija, ki se je malodušno vlegel pod brinov grm in čakal — smrti...

Jaz sem pa hitel naprej in ko sem bil že lep čas na vrhu, je šele pribrazil avto onih, ki so me vabili naj prisedem.

Spomenik je nekaj veličastnega: General San Mar-

tin motri gore, skozi katere pelje vojsko. Okrog spome- nika so razni prizori iz vojaških pohodov in iz men- doške zgodovine, na vrhu skupina konjenice, kondor in svoboda s krili. V celoti pravijo, da je kakih 5000 obra- zov. Brez dvoma je to najdragocenejši argentinski spomenik.

Ko sem si v naglici ogledal spomenik sem krenil nazaj. Noge so me dobro nesle; toda čevlji niso služili. Toda čas je bil pomeren in tako sem kar v dir zbrzel po strmi stezi in se niti malo nisem menil za opomine, ki so mi jih dajali prsti na nogi. Predno sem prišel do tal sem postal pozoren na dvse osebi, ki sta motovlili nizdol, kot da hodita po jajeih... Bili sta isti dve go- spodični, ki sta se premislili in se vrnili. Jaz sem med tem prišel na vrh... ogledal spomenik in še nazaj preje prišel kot ti dve siroti. Ja, sem si pomislil: gosposki človek je eno; gosposka peta drugo, oboje skupaj pa mora slavo drugje iskati, kajti na Cerro de la Gloria je ne bo našlo. Sicer pa slave tudi jaz nisem odnesel, pač pa ožuljene prste na nogi.

Ko sem spodaj čakal na kolektivo sem prišel v pogovor z možem in ženo, ki sta bila tudi že na po- vratku. Kar kmalu smo si postali prijatelji, toda ni- sem mislil, da se še kdaj vidimo. Povabil pa sem jih, tako mimogrede, ker sta rekla, da nimata gotovega načrta, da naj gresta v nedeljo v Puente del Inca. Že je prišel naš voz i nodhiteli smo vsak za svojimi načrti.

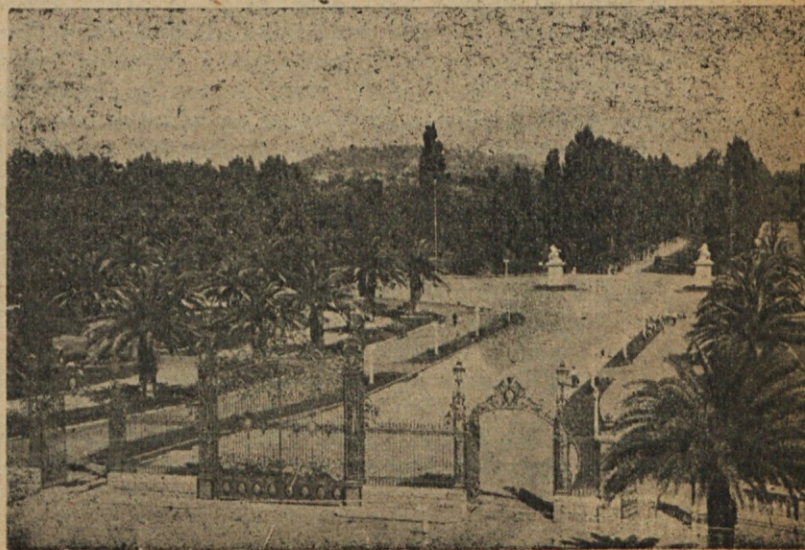
MED ROJAKI

Na ulici Belgrano v višini 1400, to je skoraj poleg postaje, je zbirališče Jugoslovanov. Tam sem se oglašil že ono leto na neki gostilni in našel mnogo rojakov. O poldne jenajboljša ura, da jih človek dobi, ker pri- dejo tja na kosilo, tako sem presodil in pogledal, če bom zadel prav ali ne. V treh letih se je marsikaj spre- menilo.

Tamle je skupina ljudi. Videti so sami naši mo- žaki. Torej kar k njim. Malo nezaupno so me pogledali, ko so slišali moj pozdrav. Bilo je več moških, a kakor storijo kokoši, kadar zapiska kragulj, tako so se raz- gubili, kot voda. Ostala sta dva, — oba Slovence, od katerih eden me je spoznal. Segli smo si v roke in si izmenjali nekaj misli, ker njima se je že mudilo. Pač pa sem ju povabil in da naj pozoveta tuddi druge tisti večer k Vidiču.

Krenil sem proti skupini, ki se je razgovarjala malo vstran. Da ste jih videli, kako so skopneli. Kar nobenega ni bilo več, jaz pa gledal, kot tisti ki z roko vrabee lovi, ko že nobenega več nikjer ni. Toda nisem še odnehal. Kar za njimi. Nekateri so namreč v go- stilno zavili. Tam se mi seveda niso mogli več izmakni-

Un aspecto del parque San Martín en Mendoza

ti. Sicer pa kdove kakega pomenka z njimi tudi ni bilo. Iz vsega sem pa spoznal, da jim ni bila prav nikaka usluga "popovski pozdrav". Vsak je gledal v svoj kozarec ali na krožnik ali pa v karte. Misli si je pa menda vsak po svoje in kdo gotovo takole: le kaj ga vrag sem nosi tega popa. Saj človek bi se smejal taki neumnosti, če bi ne bilo to preveč žalostno. Ne za mene, ker sem takim prizorom vaje, temveč zanje, ki ne živijo drugačnega življenja kot žival, ki vedno samo v tla gleda, ker je le po tleh paša... Strašno bode nekatere črna suknja. Pač zato, ker jim dramijo njihovo slabo vest. Na dnu sreča vsak človek čuti dolžnost življenja in odgovornost za svoje obnašanje. Vest vsakega spominja katera je prava pot, toda mnogi podležejo svoji poželjivosti in bi seveda stokrat raje videli, da bi ne bilo ne nebes ne pekla, ne Boga ne hudiča... In ker jih črna suknja spominja tega, zato jo tako neradi gledajo. Sicer pa so ti ljudje res vsega pomilovanja vredni, ker jih slaba sreča spremlja in so pravi brezdomci, doma večinoma iz Dalmacije in Bosne, ki živijo danes tukaj jutri tam.

Stopil sem v tri gostilne, ki stoje tam blizu skupaj in našel tudi nekaj prijaznejših obrazov, kateri so mi z veseljem podali roko in smo pokramljali o njihovih težavah in upih.

V LUJAN DE CUYO

Mendoza ima čudovito lepo okolico. Najlepši del pa je ob potu do Lujana, ki leži 20 km južno od Mendoze. Krasni vinogradi in sadni nasadi se zdijo človeku kot dežela iz sanj. Zaželel sem si videti spet nekaj tiste lepote in ob enem obiskati naše ljudi, ki jih v Lujanu nekaj živi.

Vsake pol ure vozi omnibus CITA. Ravno prav sem prišel. Komaj sem sedel, že smo zganili. Ravno sem vzel v roke plan okolice, da bom bolje opazoval lepote kraja, kar zaslišim za seboj pozdrav: "Dober dan, gospod Janez!"

Začuden sem pogledal tega znanega neznanca. Kdo bi pač vedel meni slovenski pozdrav kot nekdo naših. Kmalu se mi je predstavil Herman Petrič. Vedel je iz našega časopisja, da sem v Mendoza. Nameraval je potovati iz Buenos skupaj z izletniki v Puente del Inca, toda ko je zvedel, da je bilo premalo prijavljenih, je šel s svojim potom in glej, kje sva se našla. Šel je na obisk k nekim znancem na istem potu. Še marsikaj sva si imela povedati, a on je bil že na mestu, jaz pa še nekaj dalje in sem poiskal ulico Santa Maria de Oro, kjer živi Metličan Anton Kočevar. Stanoval je preje pri Periču iz Brača, ki ima velike vinograde.

Ljubeznjivo so me sprejeli in povedali, da Kočevar sedaj živi v lastni hiši, a so se potrudili, da so poslali ponj v tovarno, kjer dela sodarska dela. Žal je imel prav kratke miuute, da sva kaj pokramljala in da me je popeljal v svoj novi dom, ki je le nekaj kvaderov stran. Odprl je malo trgovinico, da ima žena doma nekaj opravka in mi je postregel z domačim vinom. Da je mendoško domače vino, delano po belokranjskem načinu, izborna kapljica, se pa lahko zanese vsak, kdor ve, kakršno grozdje raste v Mendoza in kako se v Beli Krajini dela vino. Od dveh strani naju je pozdravljala trta, polna nasmejanega grozdja, tako da sva bila kakor pred belokranjsko zidanico in če bi nama čas dopuščal, da bi se kaj več pomudila, bi bila kamul v "Novi gori" in bi si zapela ono:

Bodimo veseli, veselga srca,

smo z lušnega kraja z Metlike doma.

Toda Kočevar je mora lnazaj na svoje delo, jaz pa tudi nazaj proti Mendoza, da pripravim kar treba za naslednji dan in da se dogovorim vse potrebno z mendoškim alpskim klubom, da ne bo kake zmede s po-

tom v Puente del Inca.

Treba je pomisliti tudi, da ponesemo primeren venec na grob rajnega gospoda Jožeta in kdo ve koliko drugih malih in velikih stvari. Vse to me je priganjalo, da sem pohitel in uredil vse potrebno, kar se je dalo in bil ob 20 uri že na mestu pri Vidičevih, kjer je bil napovedan naš sestanek.

PRI VESELI MIZI

Pri Vidičevih na ulici San Martin 245 imajo Despenso "Trieste". Tam je zbirališče Slovencev in zato smo tudi za tisti večer določili zbirališče tam. Pred tremi leti je iz raznih zadržkov bilo število zbranih prav neznatno. Kaj malo sem zatorej pričakoval tudi ta večer. Ko sem prišel, je mene že čakala večerja. Škoda, da še za enega nisem bil lačen, ker je gospa Anica toliko dobrih stvari pripravila, tako da sem sladko melono le še z očmi mogel jesti.

Kmalu je bilo k mizi treba pristaviti še drugo in tretjo, ko so po malem prihajali rojaki, da nas je bilo nazadnje že lepo število: Brozinovi, Pibrovec, Ivanka, Velišček, Kajn, Mihajt, Uršič, Rolič so imena nekaterih navzočih.

Žejni smo bili. Saj dan je bil vroč. Toda ni šlo samo za žejo iz kozarca, temveč žejni smo bili tudi, kaj zvedeti. Saj je že tri leta minilo, ko sem bil zadnjič v Mendoza in tudi tedaj se nisem z vsemi temi srečal.

Najprej smo ugotovili, kako bi se uredilo, da bi tudi kak naš rojak iz Mendoze stopil v Puente del Inca. Teško bo kaj, tako smo vedeli, kajti Puente del Inca je daleč 180 km in vožnja je draga in ni dovolj en dan, ker bo treba odriniti že v soboto popoldne.

Potem smo se pomenili od naše domovine.

Koga pač ne reže do dna srca bolečina, katero trpi naša ljuba Slovenija! Komu ni žgoča žerjavica vprašanje, kaj nas čaka in če bomo kdaj doživeli tisti srečni dan, da bomo brez potnega lista potovali iz Trsta v Celovce in iz Gorice v Maribor in iz Kopra v Murško aSoboto.

Ali bo, gospod, kaj pravite?

Ne rečem da bo letos, toda bo, o tem pa ne dvomim niti za hip. Samo vredni moramo biti tega! Pa je toliko naših ljudi, ki niso vredni drugega kot batine, tako kot sem že danes opoldne doživel.

Povedal sem, kako nevredno je bilo obnašanje naših južnih bratov, katere sem hotel obiskati na ulici Belgrano, in spomnil, da tak narod, ki beži pred duhovnikom svoje narodnosti, ki jih je prišel obiskati od tako daleč, z željo, da bi z njimi menjal prijazno besedo, pač ni vreden drugega kot palice.

Saj niso bili taki vsi. Toda tudi če bi bil len sam, je preveč. Na čast Slovencev moram reči, da so mi vsi pokazali lep obraz.

Kaj hočete, gospod, je menil Vidič. Vi malo pridete med nas, drugi pa še manj, da bi nas kdo kaj skupaj spravil. Saj bi se tudi med nami kaj koristnega napravilo, če bi bil kdo, ki bi nas kaj dvignil.

Tako smo se razgovorili in je pač res, da je naših ljudi vse premalo in so vse preveč nestalni s svojim delom, za katerim gredo iz kraja v kraj in nimajo zato prilike za anikako stalnost življenja. Zato pa človek tako lahko pozabi na Boga in na domovino, kajti tisti, kateri človeku nikoli ne da miru, da bi se mogel za kaj drugega pozanimati je — trebih, kateri se ne nasiti s tem, da vidi lepe vinograde in visoke gore; za služki so pa v Mendoza majhni in dela je tudi po malem.

Tako smo se pogovorili marsikaj in tudi zapeti smo poskušali, jaz pa sem moral pohiteti še na sejo alpskega kluba, da se vse do podrobnosti dogovorimo in sem bil čez eno srečno uro nazaj, nakar smo se vse bolj razživel, tako da nam je bilo prav žal, da je bilo treba reči "zbogom".

(Dalje sledi).

OPAZOVALEC

POZIV VSEM DRUŠTVOM IN POSAMEZNIKOM

Vsi vemo, v kolikem trpljenju je danes domovina. Naši vjetniki, nemara Tvoj brat, ginejo v skrajni bedi. Domovino čaka brezup, kadar se poleže vojni vihar. Na vse te potrebe moramo misliti.

Mnogi ste že kaj storili, drugi še nič. Ganite vsi rojaki! Tudi uprava Duhovnega življenja sprejema prispevke.

Društva pa naj organizirajo zbirke. Časopisni papir je postal draga stvar. Spravljajte skupaj papirje in bo denar za potrebe!

Zbirajte in shranite rabljeno obleko, ki naj se zbira, in bo o končani vojni prav prišla golim bratom doma. Društva naj ustanove odseke v ta namen, da se bo to nabiranje smotreno organiziralo.

POZIV VOJNIM OBVEZANCEM

Vsi moški jugoslovanski državljani od 18 do 50 leta so se dolžni javiti poslanstvu (Legación yugoslava, Avda. de Mayo 1370/III), da ne bodo imeli po končani vojski kakih neprilik, kajti domovina tedaj ne bo poznala tistih, kateri se ji sedaj skrivajo.

Opozarjamo vse naše može in fante, da nikar ne zanemarite te dolžnosti.

Prijavite se pisмено s točnim naslovom in rojstnimi podatki.

ČETNIKI V SLOVENIJI

Okoli 2.000 Slovencev se bori z Nemci in Italijani v Julijskih Alpah in v Karavankah. Poleg tega pa je tudi mnogo Slovencev v balkanskih gorah v armadi generala Mihajlovića. Borba Slovencev pod nemško oblastjo pa je mnogo hujša kot pa v Srbiji.

Takoj, ko so pričeli Nemci seliti Slovence, so se pričele sabotaže. Mladi fantje so pobegnili v gore, mesto da bi šli z drugimi ljudmi v živinske vagonce.

V juniju so se pričeli napadi na manjše vojaške garnizije.

Dne 8. septembra sta bila ubita en italijanski častnik in en vojak na železniški progi Ljubljana-Novno mesto.

Dne 11. septembra je bilo nad celo ljubljansko provinco nenadoma razglašeno obsedno stanje.

Dne 18. septembra so uporniki napadli avtomobil, s katerim sta se peljala dva nemška inženirja in štirje častniki. Bili so na potu, da določijo novo mejo. Avtomobil je vozil Slovenec, ki je bil geometer. Vsi štirje so bili ubiti. To se je zgodilo pri Rašici pod Šmartno goro v mengeški fari.

Dne 20. septembra ob 8. zjutraj so Nemci zažgali Rašico. Vaščani Rašice so bili obdolženi, da so pomagali pobeglim četnikom. V Rašici je bilo 19 posestnikov; danes je vas s cerkvijo vred kup razvalin.

Dne 29. septembra je bil v Ljubljani ustreljen notar Janež, ker je držal z Nemci.

Dne 1. oktobra je prišlo do spopada med orožniki in četniki blizu Vodice in dva nemška orožnika iz Jesenice sta bila ubita. Več orožnikov pa so četaši ujeli.

Dne 3. oktobra je italijanski minister za korporacije otvoril veselejši v Ljubljani. Četrtri dan se je ob vходу razletela bomba. Istega dne je bila deloma razdejana železnica med Trstom in Ljubljano. Škode je bilo dva milijona lir.

Dne 8. oktobra je vojno sodišče obsodilo na smrt Slavkoto (?), Marjana Vodeča in Arpata Balasa. Dva dni pozneje so bili aretirani in pri njih so našli strojniče, revolverje in municijo.

Dne 9. oktobra so četniki napadli Nem-

ce blizu Litije. En Nemec je bil ubit, dva pa sta bila nevarno ranjena. Ranjenca so prepeljali v bolnišnico v Ljubljani, kjer pa je eden umrl.

Dne 10. oktobra so četniki zažgali žago Lancev pri Radovljici, so prijeli lastnika in nekega nemškega nadzornika. Nemške oblasti so ukazale, da četaši izpuste oba Nemca do 15. oktobra, ker drugače bodo morali Slovenci za to trpeti. Četaši Nemcev niso izpustili in zato je bilo ustreljenih 200 Slovencev.

Dne 14. oktobra je nekdo umoril Nemca Chioдея.

Dne 17. oktobra so Nemci ustrelili kot talce 15 mož in eno ženo.

Požgana vas. 10. januarja so gestapovci požgali vso vas Dražgoše 20 km od goriškega Pobrda, ker so jih sumili, da pomagajo četnikom v Jelovci.

PISMO IZ SLOVENIJE

1. novembra, 1941.

“Draga Angelea! Prejmi mnogo pozdravov iz tujine, žalostne domovine. Naznanjam ti, da smo morali zapustiti domovino, vse kar smo pridelali, tako kot najhujši razbojniki. Na starost moram po svetu hoditi. Zato smo tu v lagerju, jesti dobimo trikrat na dan, moramo čakati istih porej, kruha malo. V eni sobi nas je 80 oseb. Mi smo skupaj jaz, Karl, Ignac, Pepca, Marica. Za Jožeta ne vemo, kje je. Iz Globokega je vse šlo, žup, Zorčič, Preskarjeva Urša z otroci in stariši, samo Koster je ostal za mali čas kjer je glavna pošta. Tudi Ribič je moral prazniti, sedaj smo vsi enaki. Draga Angelea, ne morem ti opisati moje velike žalosti ker smo toliko trpele in moja uboga Pepca in Marica, ki so se zaardi mene toliko mučile, a zdaj nimam nič, niti hrane ne pravične. Bog ve ali bo to do smrti ali ne. Draga Angelea, če dobiš ta list prosim piši takoj in sporoči Minki, ne vem če se vidimo še kdaj. Bog vaju varuj take nesreče. Sedaj rečejo, da do pomladi ostanemo tukaj v lagru. Mladi bodo hodili vun delat, mi stari bodemo solze pretakali ker bomo morali stradati, ker nismo za nobeno delo. Mi smo čisto na nizkem. Snega nimamo, na okrog ga vidim daleč po gorah. Hiš je malo in tudi ti so bili sem preseljeni. Bog ve kam bomo tudi mi na spomlad. Glih ne zebe nas ne.

Pozdravljam vas in vse tvoje. Zmiraj sem imela veselje, da vas vidim. Velika nesreča je prišla, da se ne bomo nikdar več videli. Če veš za Anico sporoči jej pozdrav in naslov. Vaj pozdravlja in sinčka malega, Tvoja mama.

LJUBLJANSKI ŽUPAN—IZDAJALEC

Zvedelo se je, da je bil imenovan za novega ljubljanskega župana general Rupnik, slovenski Quisling. Ob zlomu Jugoslavije se je ta ponudil Paveliču, kasneje je prišel v Ljubljano, kjer so mu naši zavodni ljudje posvetili z atentatom. Sedaj ga je Mussolini imenoval za ljubljanskega župana, ki pač ne bo zaslužil mesta v zgodovini velikih ljubljanskih županov.

Skrajno žalostna je vloga, katero igra ta mož, ki si je upal podpisati sledeči proglas: “Ko je bila nevarnost, da bodo Slovenci popolnoma uničeni, ponudil jim je Mussolini roko, dal jim zakone, ki predstavljajo pravo samoupravo. Večina Slovencev je to pomoč fašistične Italije z navdušenjem sprejela. Samo neka skupina ljudi, kateri so plačani od plutokracije, so se odločili za borbo proti novemu stanju. Njihovi naporji pa so brezuspešni in ne morejo škoditi Italiji, niti “novemu redu” v Evropi.”

Ob zaključku proglaša poziva še Rupnik prebivalstvo, naj pri vsakem koraku pobija “kriminalne” spletke in dela te skupine.

GENERAL NEDIČ

ki so ga Nemci zbrali za svojega zupnika v Srbiji se zastoj trudi. Nemci so mu dovolili, da organizira 40.000 mož vojske. Več seveda ne upajo dovoliti, ker se vedno boje, kaj če bi se obrnili proti njim. Pa je bilo zastoj vse Nedičeve vabljenje in priganjanje, ker je spravil skupaj komaj 4000 mož, ki so največ bivši orožniki in policaji, ki upajo, da bodo s tem dobili košček kruha.

V ZAGREBU JE BIL POSTAVLJEN

“HRVATSKI PRAVOSLAVNI ŠKOF”

Čudno zveni to, ker je preje Pavelič odredil katoliško vero kot državno in je bila pravoslavna s tem izključena, da so celo nasilno prekrščevali pravoslavce. 7. junija pa je Pavelič podpisal “ustavo hrvatske pravoslavne vere” in je bil “posvečen” v zagrebški pravoslavni cerkvi škof nove “hrvatske pravoslavne autokefalne cerkve”.

ZVONOVE JEMLJEJO

Zvedeli smo že, da so v Nemčiji pobrali zvonove. Sedaj pa je prišlo poročilo, da je tudi v Italiji dana cerkveni oblasti naloga, da naj odredi cerkvam oddajo zvonov. Tako bodo spet naše cerkve ostale mutaste. Navodilo oblasti pa pravi, da naj ljudje “velikodušno doprinesejo to žrtev in s tem pripomorejo domovini”... S kakšno velikodušnostjo naj pač naši ljudje žrtvujejo svoje zvonove, ki so izraz slovenske narodne duše in sad mnogih žrtev? S kakšnim obrazom naj dajo te zvonove za zmago tujca, ki jih brezsrčno tlačijo in ponižuje?...

LJUBLJANSKI ŠKOF DR. ROŽMAN

je bil v avdijenci pri sv. Očetu, pri papežu v Rimu. Bilo je to 29. maja, in je bila avdijenca precej dolga. Pač je razložil naš škof predstavniku cerkve nepopolno bolečino, ki tare naš verni narod.

RDEČI KRIŽ BO IMEL LASTNO BRODOVJE

tako je bilo sklenjeno v Ženevi v Švici, kjer je sedež mednarodnega Rdečega križa. Z lastnimi ladjami bo tako mogel vršiti svojo lepo nalogo, da preskrbi pomoč žrtvam vojne nasilnosti, posebno vojnim ujetnikom in internirancem.

DAN ZVEZNIH ZASTAV

je bil proslavljen 14. junija. Vse države, ki so se strnile v boj proti totalitarizmu, od Kitajske in Rusije ter vseh dežel angleškega Imperija do ameriških republik so ta dan razvile zastave in se navdušile za nadaljni boj. V Buenos Airesu se je vršila zelo velika manifestacija te vrste, na kateri so bili navzoči tudi mnogi naši rojaki.

MINISTER CANKAR V KANADI

Dobili smo obvestilo, da je naš bivši minister dr. Cankar prispel v Kanado 15. maja, kjer so ga sprejeli predstavniki oblasti in je bil takoj akreditiran kot opolnomočeni minister Jugoslavije.

Priporoča se rojakom
GERMEK EMILIO
ALMACEN
“9 DE JULIO”
RODRIGUEZ PEÑA 505
U. T. 755-1361
VILLA PROGRESO

SLOVENEČ REŠIL JUGOSLOVANSKO MORNARIČO

Slovenci so ob razsulu Jugoslavije mnogo storili za skupno jugoslovansko stvar. Tako je Slovence kapitan Kern rešil one jugoslovanske vojne ladje, ki se sedaj bore z angleškim vojnim brodom v Sredozemlju. Stotnik Grošelj pa je pripeljal škadron aeroplanov iz Dalmacije v Aleksandrijo v Egiptu.

Mnogo Slovencev, ki so bili z italijansko armado v Abesiniji in v Libiji in so bili vjeti, se je angleškim vojaškim oblastim priglasilo, da so pripravljeni bojevati se v jugoslovanski armadi za osvoboditev Jugoslavije in Slovenije.

Slovenec kapitan Bleiweis, poveljnik neke jugoslovanske vojne ladje, je sam ubil Kvaternika, brata "feldmaršala" Kvaternika in dva njegova častnika. Iz maščevanja pa so ustaši ubili Bleiweisovo ženo in 12 let staro hčer.

Slovenec, kapitan Mašera, je potopil križarko "Zagreb", da ni padla Italijanom v roke. Moštvo je ukazal zapustiti ladjo, nato pa je razstrelil municijo in je z ladjo zletel v zrak.

HITLER UBIJA PO GORENJSKEM

Nasilna izseljevanja so Slovence zadela v živo. Prva posledica je bila — beg v gore. Število "ubežnikov" v gore — in njihov pogum za aktivni odpor je pospeševala posebna propaganda, ki se je z bliskovito naglico širila po deželi. Propaganda je prepričevala ljudi, da bo skoraj konec vojne in da je že blizu čas, ko bodo mogli Slovenci z uspehom aktivno nastopiti proti zasedbenim oblastim, ki so tako kruto posegle v mirne slovenske vrste z namenom, iztrebiti slovenski narod. Ne samo "ubežniki" v gorah, tudi tisti, ki so ostali v dolinah na svojih domovih, so se navduševali med seboj, da se je treba pripraviti za aktivne nastope proti nasilni nemški zasedbeni oblasti.

Propaganda je bila tako uspešna, da je ljudstvo splošno upalo na konec vojne v zadnjih dneh julija 1941...

V noči med 27. in 28. julijem so bila izvršena ali vsaj poskušana — prva sabotažna dejanja na zasedenem ozemlju. S tem se je začela nova doba za Slovence na Gorenjskem pod Hitlerjem.

Nemška zasedbena oblast je mislila, da bo treba samo prav strogo nastopiti, pa bo odpor Slovencev v kali zaduščen. V resnici pa ni s strogostjo dosegla nobenega učinka. O tem se bomo iz nadaljnega čitanja pričujočega poročila lahko sami prepričali.

Nemška oblast je objavila v — slovenskem in nemškem jeziku naslednji proglas:

"BEKANNTMACHUNG"

Komunistični elementi so v noči od 27. do 28. julija izvršili nekaj sabotažnih dejanj, ali vsaj skušali izvršiti. Pri tem sta bila dva sabotažnika od policije ustreljena. Da se preprečijo nadaljnja podobna dejanja, izdajam naslednjo uredbo, ki postaja veljavna brez odloga:

Do nadaljnjega je prepovedano na vsem zasedenem ozemlju med 10. uro zvečer in 4. zjutraj stopiti iz hiše. Kdor bo zasaden v tem času izven svojega doma in se ne bo ustavil na poziv varnostnih organov, bo ustreljen.

Polijska ura za gostilne, kavarne itd., se določuje za ob devetih zvečer. Podaljšanje policijske ure je nedopustno. Tudi kino podjetja morajo najkasneje ob devetih zapreti.

Tovarniška podjetja, kjer se vrši nočno delo, naj izmenjavanje delavni ur urede tako, da delavcem ne bo treba biti na cesti med 10. uro zvečer in 4. zjutraj.

Bled, 28. julija 1941

Kutchera, načelnik civilne uprave.

Predpisov tega razglasa so se sprva vsi strogo držali, tudi Nemci. Kasneje so začeli Nemci popuščati in se niso več držali predpisane policijske ure. Kmalu so začeli tudi Slovenci prestopati stroge predpise.

Sploh je bilo že prepozno in vsa nemška strgost ni mogla zadržati kamna, ki se je bil od gore utrgal... Odpor Slovencev je šel svojo pot.

Dne 1. avgusta so "ubežniki" izvršili nekaj sabotažnih dejanj v kamniškem okraju. Isti dan je prišlo v radovljiškem okraju do pravih terorističnih nastopov. Razstreljen je bil zasični most v Mostah pri Radovljici, ki so ga bile hitro po zasedbi napravile italijanske čete. Tudi most na državni cesti istotam je bil resno poškodovan.

Še isti dan je poslovalo v Begunjah izredno sodišče, ki ga je v vsej naglici postavil načelnik civilne uprave na Bledu. Izreklo je štiri smrtne obsodbe. Drugi dan je bilo čitati vsepovsod javne lepake v slovenskem in nemškem jeziku z naslednjo vsebino:

"BEKANNTMACHUNG"

Izredno sodišče, ki je bilo postavljeno za presojanje komunističnih nasilnosti na zasedenem ozemlju, je dne 1. avgusta obsodilo na smrt štiri.

Imena obsojencev: 12 letni strojar Ignacij Hren iz Kamnika, 20 letni frizerski pomočnik Leopold Dremel iz Kamnika, 20 letni trgovski pomočnik Mirko Exler iz Kamne Gorice, 27 letni kovaški pomočnik Alojzij Glavič iz Mengša.

Bili so obsojeni radi prepovedane nošnje orožja in radi sabotažnih dejanj.

Obsodba je bila brez odloga izvršena.

Bled, 2. avgusta 1941.

Kutchera, načelnik civilne uprave.

Pred usmrtnitvijo so vsem štirim dovolili duhovnika. Vsi so se spovedali in bili obhajani. Ustrelili so jih v vojaških barakah v kraju Podgora, ob cesti Begunje — Tržič. Mrtvece so odpeljali v Gradec in jih sežgali v krematoriju.

Iz Radovljice in njene okolice so se "ubežniki" po največ zatekali v Jelovico. Dne 30. avgusta so napadli skladišče živil v bližini in ga izropali.

Nato je policija šla v Jelovico in ubila 8 oseb.

Kutchera pa je 5. avg. razglasil: Prav taka kazen ima zadeti vsakogar, ki bi daljalu potuho upornikom, zlasti če bi jim kdo nudil prenočišče, hrano ali obleko, jim prinašal poročila in podobno. Isto velja za take, ki bi vedeli za načrte upornikov, pa bi ne obvestili o tem policijskih postaj.

Dne 6. avgusta so ubežniki poskušali porušiti elektrarno v Vintgarju. Eksplozija se je pa ponesrečila in je bilo na elektrarni razbitih le nekaj šip.

Izredno sodišče, ki je bilo postavljeno od civilne uprave za Koroško in Kranjsko, je dne 6. avgusta obsodilo na smrt štiri osebe.

Imena obsojencev so: 20 letni slikar Milan Kolarič iz Perovega, 28 letni strojničnik Stanislav Kališnik iz Perovega, 30 letni strojničnik Kazimir Černe iz Kamne Gorice in 30 letni zidar Janez Finžgar iz Javornika.

Usmrtnitev je bila takoj izvršena.

V prvih dneh avgusta je bilo nekaj ubežnikov že tudi na Možaklju nad Jesenicami. Ljudje so jim donášali hrano in seveda tudi razna poročila. Tako je zahajal na Možakljo tudi Ivan Finžgar z Javornika. Na taki poti so ga zasačili nemški policaji, ga ranili v vrat in ujeti. Ranjenca so potem ustrelili.

Jelovico, Možakljo in Pokljuko so Nemci pogosto preiskovali. Tako je odšlo nemško vjaštvo na Jelovico v noči od 7. na 8. avgusta. Bilo jih je okoli 3.000 S se.

boj so imeli tudi topove, ker so pričakovali velik spopad. Pregarjanje ubežnikov so raztegnili tudi na Možakljo in Pokljuko. Na Pokljuki so Nemci ubili dva drvarja, ki sta bila pri delu v gozdovih že ves teden. Padel je pa v nekem spopadu tudi nemški policist. Mrtva drvarja sta potem ležala v mrtvašnici na Bledu, nemška oblast pa ni izdala o njuni smrti nobene objave. Glede nemškega policista je pa izšel 9. avgusta naslednji proglas:

"BEKANNTMACHUNG"

Od komunistične morilske roke zadet je padel med izvrševanjem službene dolžnosti, član nemške varnostne policije.

Za ta umor je bilo danes ustreljenih deset komunističnih rovarjev.

Tako bomo na dalje kaznovali vsak umor, ki bi se dogodil nad onimi — ki imajo skrbeti v zasedenem ozemlju za red in javno varnost.

Glede teh desetih kaznjencev so znane naslednje podrobnosti.

Vseh deset so vzeli izmed talcev v begunjskih zaporih. To se je zgodilo ponoči ko je vse spalo. Siromaki so morali naravnost iz spalnice na morišče.

Zakaj ravno teh deset. Na to ne vemo odgovora. Uprava v Begunjah je dobila telefonično naročilo z Bleda, kaj ima narediti in kdo so tisti, ki imajo biti ustreljeni. To je vse.

Streljali so jih v rekem kamnolomu ob poti v Drago. Ustrelili pa niso vseh naenkrat, ampak so morali nekateri pripravljati kole za svoje tovariše ter jih nanje privezovati, potem pa gledati, kako obsojenci umirajo. Nato so sami prihajali drug za drugim na vrsto...

Dne 7. avgusta je bil iz zasede na klanec pod novimi gospodarskimi poslopji na banovinski cesti Bled—Bohinj ustreljen Svetina Franc, plavalni mojster iz Mlinega. Dolžili so ga bili, da je Nemcem izdajal ubežnike.

Kolikor je znano, ni bilo radi tega umora nikakih posebnih posledic.

Dne 19. avgusta je spet poslovalo izredno sodišče in obsodilo na smrt 6 možkih iz dravogradskega okraja, ki so bili takoj ustreljeni v Begunjah.

Njihova imena so: 29 letni pomožni delavec Franc Štern iz Župne vasi pri Sp. Dravogradu, Henrik Sagernik iz župne vasi pri Sp. Dravogradu, Jurij Messner iz Dobje vasi, Rafael Pavlin iz Homberka pri Prevaljih, Anton Jerič iz Homberka pri Prevaljih.

Dne 19. avgusta so ubili na Storžiču 34 letnega Nemca, ravnatelja "Volksbanke" v Kranju. Ime mu je bilo Walter Hecker. Sum je padel na nekega Milorada Stošiča, ki je bil med talci v Begunjah. Splošno mnenje med ljudmi je, da Stošič ni mogel biti udeležen pri umoru, ker je bil v Begunjah v zaporu že najmanj dva dni pred umorom. Kljub temu je bil obsojen in so ga v Kranju javno obesili. Badi tega so ljudje prepričani, da se je Stošič sam javil in vzel nase krivdo, da bi na ta način rešil deset drugih talcev gotove smrti.

Dne 18. avgusta je bil na cesti med Trzinom in Črnučami iz zasede ustreljen 35 letni čevljarški pomočnik Alojzij Majhenič.

Tri dni kasneje je bil ponoči z ročnimi granatami izvršen napad na Dobravi pri Kropi na cestarja Dežmana in neko Ropotarko. Dolžili so ju bili, da sta ovajala ubežnike. Ropotarka je bila le lažje ranjena in so jo odpeljali v bolnišnico na Golnik.

Dne 21. avgusta je bil ubit neki gostilničar v Dobu pri Domžalah.

Isti dan so ubežniki s strojnico napadli na cesti, ki vodi skozi gozd med Smlednikom in Vikrami avto, ki sta se v njem vozila baron Lazarini in njegova že-

na. Napadaleci so mislili, da se pelje policijski komisar dr. Skalka.

V osveto za te čine je bilo ustreljenih 10 ljudi, in sicer 22. avgusta. Te deseterce pa niso vzeli v Begunjah, ampak so jih brž nabrali med prebivalstvom kamniškega okraja. Pravijo, da so jih jemali kar od dela na polju ali na skednjih. Tako so šli od dela naravnost v smrt. Pet so jih ustrelili pri Smledniku poleg ceste, kjer sta bila napadena baron in baronica. Drugih pet nekje v Dobu, kjer je bil umorjen omenjeni gostilničar. Trupla so pustili viseti na kolih nekaj dni v svarilo drugim.

Njihova imena so: Franc Počnik iz Kamnika, Janez Pregel iz Kamne Gorice, Štefan Gruden iz Stolnika, Generož Sitar, iz Jeranovega, Franc Sesek iz Bukovice, Anton Jeglič iz Kamnika, Anton Orehek iz Moravč, Janez Sušnik iz Jeranovega, Božidar Repie iz Kamnika, Franc Drole iz Kamnika.

Razglas pravi:

Z enako strogostjo bomo tudi v prihodnje kaznovali vsako nasilje. Miroljubno prebivalstvo bo našlo obrambo, ki jo potrebuje. Kdor opazi karkoli, kar bi ulegnilo pripomoči k odkritju početja upornikov, mora nemudoma obvestiti najbližjo policijsko postojanko. Kdor bi to opustil ali na kakršenkoli način podpiral teroristične bande, naj pričakuje najostrejših kazni.

Proti izdajalcem

Dne 22. avg. zvečer je bil na Ljubnem, v občini Brezje, ustreljen na svojem domu čevljar Praprotnik Ciril.

Isti dan popoldne je bilo več moških skupaj v gostilni na Črnivcu pri Brezjah. Tudi Praprotnik je bil tam. Imeli so ga pa na sumu, da je zaupnik gestapovcev. Zato so ga tam javno svarili, naj se čuva, ker maščevanje ni daleč. Praprotnik je kljubovalno odgovarjal, da je dosti star in da ve, kaj dela.

Zvečer ob devetih so se zglasili pri njem na domu trije neznani moški. Vprašali so ga, če ima napredaj par narejenih čevljev. Praprotnik je prinesel kazat tak par in so ga ogledovali. Tudi Praprotnikova žena je bila pričujoča. Eden prišlecev jo je poprosil, naj mu prinese vode. Žena je odšla, tedaj je pa počil strel in Praprotnik se je zgrudil smrtno zadet. Žena je planila v sobo, pa tuji so bili že med vrati. Eden je še rekel ženi, da se bo od sedaj naprej tako zgodilo z vsakim izdajalcem.

Praprotnica pravi, da ni mogla nobene spoznati. To pa zagotovo ve, da nihče izmed pozneje ustreljenih ni bil med njimi. Nekateri so bili celo Praprotnikovi osebni prijatelji.

Pogreb ubitega Praprotnika se je vršil v nedeljo popoldne. Domačinov je bilo zelo malo pri pogrebu, pač pa so se ga v velikem številu udeležili gestapovci in darovali tudi venec. Zanimivo je, da so med pogrebom orožniki blokirali s strojnimi ničami prostor okoli pokopališča, ki je ob cerkvi.

Ko se je vršil ta spreved na pokopališče, je šel tik mimo trupel petih Ljubnčanov, ki so bili prejšnji dan ustreljeni radi smrti Praprotnikov.

Poročilo pravi, da so obsojenci sami brali razglas o lastni usodi, ko so jih postavili pred plakat na potu na morišče.

Njihova imena so: Feliks Kučič iz Ljubnega, Mihael Štular, Jožef Krivic, Anton Krivic iz Ljubnega in Anton Sneider iz Posavea.

Avtobus s temi petimi žrtvami je iz Radovljice zavil proti Ljubnemu. Šele, ko se je ustavi lsredi vasi, so se sorodniki in domačini zavedeli, kaj se ima zgoditi. Nastala je pa nepričakovana ovira.

Župan Marčun je imel že poprej naročeno od gestapovcev, naj določi in pripravi primeren prostor za justifikacijo. Res je odbral prostor v gozdu za vasio v smeri proti Prapročam, ki je bil na samem in bi se streljanje ne vršilo pred očmi cele vasi, nikomur pa ni povedal, kaj se pripravlja. Toda gestapovci so ta prostor zavrgli in namesto njega izbrali drugo mesto, prav pred cerkvijo, blizu gostilne Ambrožič. Tako je bila seveda vsa vas priča strašnega dogodka.

Vseh pet obsojencev se je dobro držalo. Eden od njih je segel po uro, jo dal ženi in dejal: Daj jo sinu, kadar odraste. Naj maščuje mojo smrt... Kakor navadno pri teh justifikacijah, so tudi tu hoteli vseh pet privezati h kolom. Toda dva sta se jim iztrgala iz rok in zahtevala, da ju ustrelje nezvezana. Legla sta na tla in tako sprejela krogle.

Po končani justifikaciji je naročila Gestapo, da morajo trupla ostati na kolih do nadaljne odredbe. Župan Mrčun se pa ni menil za to naročilo in je na svojo roko odredil pogreb za nedeljo popoldne, ne dolgo za Praprotnikovim pogrebom. To pot se je pogreba udeležila skoraj vsa vas in okolica.

Dne 25. avgusta je bil v Spodnjih Gorjah skozi okno v svoji hiši ustreljen kovač Florjan Ulčar. Za njim je ostala vdova s tremi otroci v starosti od 7 do 15 let. Očitati so mu bili, da je ovajal ljudi Gestapovcem. Res je bilo vsaj to, da je bil načelnik "celice" Koroške Ljudske Zveze, to se pravi, po Nemcih ustanovljene organizacije v deželi. Zato se je Koroška Ljudska Zveza udeležila pogreba z godbo in žalni govor je imel okrajni vodja te Zveze, Oberwinkler. Tri dni pozneje je bilo ustreljenih 5 moških: Franc Soklič iz Krnice, Godfrid Repe iz Gorij, Karl

VELIKA PRIREDITEV V PRID "DUHOVNEGA ŽIVLJENJA"

13. sept. se bo vršila velika PRIREDITEV v salonu SAN JOSE, Azcuénaga 158, s prelepim programom. Prosim naša društva da ta dan ne delati drugih prireditvev.

Repe iz Gorij; Ivan Zupan iz Nomna, Jože Pikon iz Gorij.

Kolikor je znano, so vseh pet nesrečnikov vzeli izmed talcev v Begunjah.

Dne 26. avgusta zjutraj je bil obstreljen vodja tkalnice v Jaršah, Mladen Halushan. To dosti veliko podjetje je zaposlovalo v jugoslovanskih časih kakih 600 delavcev. Že 28. avgusta je bilo 5 ustreljenih: Jakob Dagarin iz Velikega Hriba, Jožef Vinar iz Radomelj, Franc Vidmar iz Kamne Gorice, Lovrenc Drugar iz Podgorice, Marcel Bergman iz Trbovelj.

Dne 28. avgusta so Gestapovci odvedli bivšega župana Matevža Cengleta v Ribnem pri Bledu. Dobili so ga pri delu na žagi in je moral iti z njimi kar golorok, kakoršen je bil. Istočasno so odvedli nekega mlinarja. Vas Ribno leži tik pod Jelovico. Glede mlinarja ni znano, kaj se je z njim zgodilo, za Cengleta je pa bilo toliko uspešnih posredovanj, da so ga že 30. avgusta izpustili in se je smel vrniti domov.

Dne 1. septembra je bil blizu Domžal istreljen pomožni carinik Johann Wutte. Že 3. septembra je nova Bekanntmachung naznanjala, da je bilo za ta zločin ustreljenih kar 10 mož in fantov. Wutte je bil namreč Nemec iz Rajha... Imena ustreljenih so: Lovrenc Daragar iz Podgorice, Franc Koš iz Zaloga, Peter Šparovec iz Primškovega, Andrej Korošec iz Domžal, Franc Golob iz Spodnjega Dravograda, Oskar Slemnik iz Slovenjgradca, Ferdinand Hrovat iz Mekinj, Pavel Korošec iz Krašnje, 20 letni dijak Mirko Pirnat iz Jarš, Ludvik Vertnik iz Ruš.

Dne 2. septembra je bil v svojem stanovanju na Koroški Beli ustreljen iz maščevanja tovarniški delavec Ivan Hrovat. Čez dva dni je povedala nova Bekanntmachung, da so bili radi tega umora ustreljeni sledeči: Franc Podgornik iz Javornika, Albin Šavli z Jesenice, Franc Frelih z Jesenice, Ludvik Stražisar z Jesenice in Karl Kragolnik iz Javornika.

Razume se, da je tudi teh pet dolžil proglas komunističnih prekučij...

Skoraj istočasno s Hrovatom je bil ustreljen 66 letni Ignacij Koritnik. Ljudje so ga dolžili, da razkriva Nemcem skrivališča ubežnikov na Možaklji, čeprav je bil prvotno sam med ubežniki, pozneje se je pa premislil in se zapisal Nemeem.

VSA STAVBENA DELA
Dovodne in odvodne inštalacije
izvršuje

Luis Daneu

PERU 832

U. T. 34 - 3405

UMETNO STAVBENO MIZARSTVO

KOVINSKA OKNA IN POLKNA

FRANC BANDELJ

Kovinska vrata, balkoni, izložbena okna, kovinske stopnice, ograje, vsakovrstna kovinska dela.

AV. DE LOS INCAS 5021

Telef. 51-5184.

HOTEL IN RESTAVRACIJA

"PACIFICO"

ANTON BOJANOVIČ

CHARCAS 767-9

Telef. 31-8788.

Modern hotel, zračne sobe, izvrstna postrežba, hladna in gorka kopel.
Cena 3—5 \$ s penzionom.

Blizu Retira!

V centru mesta!

FRANC KLAJNŠEK

v mestu Bs. Aires prvi slovenski konstruktor s firmo. Izdeluje načrte in proračune za hiše in vse druge stavbe, vodi vsa zidarska in stavbarska dela, in daje firmo.

Av. FRANCISCO BEIRO 5327

Bs. Aires. — U. T. 50—0277.

Villa Devoto

KROJAČNICA

Franc Melinc

Najbolj vestno boste postreženi!
Oglasite se na Paternalu

PAZ SOLDAN 4844, Tel. 59-1356

UNA PAGINA DE HISTORIA

EL COMERCIO MEDIOEVAL

Una posición especial ocupan en las ciudades eslovenas del medioevo los judíos. Como por doquier también en Eslovenia eran obligados a vivir aparte en sus "ghettos". A pesar de las persecuciones y expulsiones por motivos religiosos los judíos supieron afianzarse en nuestras ciudades medioevales porque pagaban religiosamente el impuesto y estaban siempre prontos a prestar dinero en apuros al noble y al clérigo, al campesino y al burgués, naturalmente contra buenos intereses. La prestación de dinero era su ocupación primordial, el comercio su tarea secundaria. Entre ellos estaban sujetos a su propia justicia, las lides entre ellos y cristianos estaban a cargo de un juez cristiano.

Como competidores de los judíos aparecen en Eslovenia en 1295 los *banqueros de Toscana* con bancos de préstamos en Ljubljana, Kamnik y Slovenjgradec. Con los Toscanos estaba en relaciones comerciales en Ljubljana la familia patricia de Torger que venció en astucia a los Toscanos con la fundación de una poderosa comandita comercial. Mas en 1325 los Torger quiebran y de su posición se incautan judíos de Furlanía. Empero no pudieron competir en fuerza financiera con las antiguas familias judías en ciudades eslovenas. En varias ciudades eslovenas los judíos arraigados abren los primeros bancos de crédito alrededor de 1340.

A las ciudades y villas tocan los principales caminos y rutas de la Edad Media. Los caminos romanos, que a los antiguos eslovenos sirvieron de postes indicadores eran perfectamente utilizables en la Edad Media.

Esas, rutas sirvieron para la exportación e importación de innumerable artículos. La exportación: ganado, vino, pieles, cueros, fierro, productos madereros, miel y cera. Los principales centros de exportación son Venecia (fierro), Furlanía (fierro), Hungría, Salisburgo, Estiria mayor (vino). Importábanse comestibles, metales preciosos, textiles, alhajas (Venecia), géneros: Alemania, Bohemia, Francia, Holanda, Inglaterra, sal marina (Istria), sal mineral (Estiria superior) vidrio (Venecia), fruta y aceite (Istria, Furlanía), pescados secos (Alemania) y vinos duces (Italia). El tráfico de tránsito a través del territorio esloveno era estupendo. Todo el comercio internacional de Italia, España, Suiza de una parte y de Hungría, Bohemia, Austria de otra parte pasaba por territorio esloveno.

Las grandes agitaciones económicas, sociales y espirituales del siglo XII y XIII alcanzaron también el territorio esloveno. La alta nobleza, de origen extranjero o indígena, ha quebrado o se ha extinguido. La sartén por el mango obtienen los nobles chicos, ministeriales y caballeros, los que esparcen su típica cultura caballeresca en suelo esloveno. A parte del noble se elevan el burgués y el campesino. Este último queda políticamente relegado, más su situación social va mejorando del siglo XII en adelante. La Iglesia, después de tiempos muy tempestuosos, logra un desarrollo quieto y éxitos estimables. La europeización de la vida eslovena, aunque venida de los alemanes, está en su fondo occidental. El esloveno noble, burgués y sacerdote se hunden en este mar de influencias. Los nobles, clérigos y burgueses se alejan en sentido político y social siempre más del campesino, el cual es el único que ha conservado su carácter y su habla eslovena. Unicamente el campesino esloveno con su abnegada perseverancia y su innato conservatismo ha custodiado a los eslovenos el suelo sagrado que contuvieron hasta hoy. Empero precisamente el campesino no consiguió estimación política alguna y quedó en comparación con otras capas sociales en un nivel inferior. En la vida política llevan los campesinos o lo que es casi lo mismo los eslovenos un rol pasivo cuanto más nos acercamos al final de la Edad Media.

BRATOVŠČINA ŽIVEGA ROŽNEGA VENCA

vabi vse svoje člane na shod, ki se vrši na Paternalu na Cirilovo nedeljo in nato na zabavico, katero prireja vsem prijateljem slovenske službe božje.

5. jul. ob 16 uri je pričetek v kapeli na Av. del Campo 1653.

Spominjamo rojake, da se prigrasite, kateri še niste v bratovščini. Čakajo nas velike in plemenite naloge, za katere je treba, da se potrudite vsi, ki imate dobro srce. Nikar ne pozabite na družbeno dolžnost molitve in vdeležbe pri mesečnih shodih.

Shod na AVELLANEDI bo 19. julija.
na PATERNALU 26. julija.

Pasivamente reciben los eslovenos en un principio también la cultura espiritual, artística y material de origen europeo-occidental, que empezó a expandirse en territorio esloveno desde la era de los Francos.

Los documentos se expenden por igual que en Italia y Alemania en idioma latino.

EL ARTE EN ESLOVENIA

Las creaciones artísticas entre los eslovenos tomaron dos rumbos: el *arte popular* que los eslovenos trajeron consigo de su patria original transcarpática y que perfeccionaban constantemente y el *arte occidental* introducido con el cristianismo y la supremacía política extranjera. Ambos rumbos tienen en los primeros siglos muy pocos contactos. El tradicional arte popular se manifiesta en los trajes regionales, artefactos, edificios y en la ornamentica en general.

El arte extranjero, importado, tiene sus abonados y propietarios mayormente en círculos que eran a la nacionalidad eslovena ajenos o enajenados. El *estilo romano* prevaleció en Eslovenia entre los siglos XI—XIII y su monumento más grandioso es la iglesia conventual en Stična. En el arte pictórico están en primer término los incunablos iluminados de la biblioteca del mismo convento. La transición del arte romano al arte gótico se verificó a mediados del siglo XIII. El pueblo se compenetro del arte gótico y le agregó muchos elementos de su arte tradicional. En el siglo XIV instalóse un vuelo inusitado en la arquitectura, escultura y pintura góticas y en primer plano aparecen abonados, pertenecientes a una clase exclusivamente eslovena — a los campesinos! Sin duda el estado próspero de la campiña eslovena, al final de la Edad Media, contribuyó grandemente a la erección de los monumentos de la gótica eslovena campesina. En aquel entonces el aldeano esloveno empezó a erigir sobre las colinas, montañas y quebradas innumerables y típicamente pintadas iglesias góticas. *No hay país en el mundo, por más piadoso que sea, que tenga todas sus cumbres sembradas de iglesias.* En Eslovenia no son raras las parroquias que tienen 10 iglesias-filiales, y las hay con 20 filiales la mayoría erigidas sobre montañas. El actual Sumo Pontífice, cuando hace pocos años se dirigía como Delegado Papal al Congreso Eucarístico de Budapest, exclamó al adentrarse en el territorio esloveno: "ya sé que estoy entre los Eslovenos, porque son el pueblo que más iglesias de campo tiene."

TRAGEDIJA ČEŠKEGA NARODA

Padel je Heidrich, Hitlerjev eksponent na češkem, ki je hotel postopoma zbrisati vsako sled češke samostojnosti. Narod je molčal in škripal z zobmi dokler ni počilo. Atentat na Heidricha je izzval še več grozote. Iz maščevanja je bilo požgano mesto Lidice, pobiti vsi moški, odpeljane ženske in otroci.

Poleg teh je bilo ustreljenih 513 oseb.

Krščanska socijalna načela

DELO JE TEMELJ ZASEBNE LASTNINE

14. Ker je Bog zemljo izročil vesoljnemu človeškemu rodu v rabo in uživanje, to seveda nikakor ne more nasprotovati zasebni lastnini. Bog je namreč dal človeškemu rodu zemljo v občno korist, ne kakor da bi hotel, naj vsi skupno nad njo gospodujejo, ampak zato ker ni nikomur določil nobenega njenega dela v last. Določitev zasebne lasti je prepusstil človeški delatnosti in uredbam narodov.

15. Sicer pa naj si bo kakorkoli zemlja med zasebnike razdeljena, ona ne neha služiti splošni koristi vseh, ker nikogar ni med smrtniki, ki ne bi živel od tega, kar donajajo polja. Kateri nimajo premoženja, ga nadomeste z delom, tako da resnično lahko trdimo, da vsa osnova oskrbovanja življenja in kulture temelji v delu, bodisi, da kdo obdeluje lastno zemljo, bodisi da izvršuje kako trudapolno obrt, za kar slednjič dobi plačilo le iz mnogovrstnega sadu zemlje in ga z njim zamenja.

16. Iz tega zopet sledi, da je zasebna lastnina popolnoma v skladu z naravo. One stvari namreč, ki so potrebne, da si ohranimo življenje in zlasti da ga spopolnimo, nam sicer rodi zemlja z veliko darežljivostjo, vendar bi ne mogla roditi sama iz sebe brez človekovega obdelovanja in skrbi. Ker pa človek, ko pridobiva naravne dobrine, uporablja dušno delavnost in telesno silo, uprav s tem sebi pridruži oni del telesne narave, ki ga je sam obdelal, v katerega je takorekoč vtisnil nekak obris svoje osebe, tako da mora biti povsem pravilno, da poseduje oni del kot svojo last in da na noben način nihče ne sme kršiti njegove pravice.

17. Moč teh dokazov je tako očitna, da se nam čudno zdi, kako da se nekateri z njimi ne strinjajo in da skušajo spraviti v veljavo zastarele nazore. Ti sicer prepuščajo zasebnemu človeku rabo zemlje in razne zemljiške pridelke, toda povsem taje, da bi imel pravico posedovati kot gospodar zemljo, na kateri je zidal, ali zemljišče, ki ga je obdelal. Ne vidijo pa, da s tem, ko to taje, človeka ogoljufajo za dobrine, ki jih je s svojim delom pridobil. Zemljišče namreč, obdelano s spretno roko obdelovavca, je zelo spremenilo svoje lice, preje gozdnato prinaša sadove, preje nerodovitno je postalo rodovitno. Delo pa, vsled katerega je postalo boljše, je tako zvezano z zemljo in povsem z njo spojeno, da se večji del napore na noben način ne da od zemlje ločiti. Ali bo trpela pravičnost, da bi se kdorkoli tega polastil in ono užival, na čemur je drugi delal v potu svojega obraza? Kakor učinki slede vzroku, od katerega so povzročeni, tako je pravično da sad dela spada tistim, ki so delali. Po pravici zato vesoljni človeški rod, skrbno motreč naravo, neoziraje se na nazore malostevilnih, ki se s tem ne strinjajo, najde temelj delitve dobrin in zasebno lastnino v zakonu narave same. In ker se to najbolj strinja s človeško naravo ter urejenim in mirnim sožitjem, zato je isto. (zasebno lastno) posvetil z izkušnjo vseh stoletij.

Marksizem si prisvaja nekak monopol glede dela, kakor da uprav on najvišje časti delo. Njegovi pristaši in učenci so celo dejali: Delo je (naša) vera. Pravijo tudi, da vera, katere oči so vedno obrnjene proti nebu, ne more gojiti pravega prijateljstva z delom.

Res je, da vera dela ne časti po božje, vendar pa ga tako visoko ceni, da se v tem oziru mirno lahko meri z marksizmom. V očeh vere je delo splošen, kategoričen zakon sveta, izdan od najvišjega postavodajavca za vsa razumna bitja, ki so sploh zmožna delati. Že v raju je bila dana ta postava po besedah: "Bog je postavil človeka na vrt veselja, da bi ga obdeloval." Po padcu je postava ostala, dobila pa je značaj pokoré: "V potu svojega obraza boš jedel kruh, dokler se ne povrneš v zemljo, iz katere si vzet." Postava dela ima torej ravno tak obseg, kakor postava smrti. Postava, ki ne daje nobenih polajšav, postava, ki ne pozna človeških trofov in oseb, ki žive od obresti svojega premoženja in ki ne

trpi sladke lenobe Adamovih otrok. Postava, ki je ustanovnik Nove Zaveze ni odpravil, ampak z vso željeno točnostjo proglasil v celi vrsti svojih prilik kakor n. pr. o figovem drevesu, o hlapcu, ki je zakopal svoj talent itd.

Po krasnem izreku apostola Pavla: "Kdor ne dela, naj tudi ne je" je delo najnaravnejši in najsplošnejši način pridobitve lastnine. Pravici, pridobivati si dobrine in jih posedovati, je enaka dolžnost po možnosti proizvajati dobrine, kakršnekoli vrste. Trudapolno delo daje temu, ki more delati, pravico do vsakdanjega kruha. Le z delom in sicer s poštenim delom pridobljena lastnina, je pravilna posest, katero človek z mirno vestjo lahko imenuje svojo last. Čisto brezdelni dohodki so načelno že s tem obsojeni kot krivični. Zato trdi papež: "Kakor učinki slede vzroku, od katerega so povzročeni, tako je pravično, da sad dela spada tistim, ki so delali."

S temi besedami je veliki papež obsodil ono usodno zmoto modernega časa, ki je povzročila velikanski prepad med človeštvom, ki zija med posedujočimi na eni strani in med neposedujočimi, takozvanimi proletarci na drugi strani. Gre tu za vprašanje kdo je tisti, ki nese, to je, ki množi vrednosti, delo ali kapital. Današnji svet odgovarja: Kapital nese in kapital seve in pravico do vrednosti, ki jih donša. Papež Leon XIII. pa pravi: "Resnično lahko trdimo, da vsa osnova oskrbovanja življenja in kulture temelji v delu. One stvari namreč, ki so potrebne, da si ohranimo življenje in zlasti, da ga spopolnimo, nam sicer rodi zemlja z veliko darežljivostjo, vendar bi ne mogla roditi sama iz sebe brez človekovega obdelovanja in skrbi. Kakor učinki slede vzroku, od katerega so povzročeni, tako je pravično, da sad dela spada tistim, ki so delali. In to je tudi povsem logično. Če obdelujem kamen, tako da postane porab za zidanje ali tlakovanje, si ne pridobim lastnine do snovi kamna, pač pa do njegove oblike. Če je bil kamen prej moj, je seveda celokupna vrednost obdelanega kamna prešla v mojo last; če je bil pa kamen koga drugega in če hoče dotični imeti snov obenem z novo obliko, tedaj mi mora obliko odkupiti. Če pa hočem jaz imeti obliko obenem s snovjo, moram pač jaz snov odkupiti. Če jih je več udeleženih pri oblikovanju, morajo pač le-ti dohodek med seboj deliti primerno delu vsakega pomočnika. V tej obliki je stvar jasna, v zamotanem ustroju sedanje družbe je zadeva sicer težja, nikakor pa ni neizvršljiva."

Z drugimi besedami: Dokler je človek gospodar in delavec, ki sam dela, tako dolgo je kapital le sredstvo in nič več, tako dolgo ne moremo govoriti o kapitalizmu. Ko pa ima delavec le delavno moč, a šo produktivna sredstva last drugega, podjetnika, tedaj se začne govor o ločitvi dela in kapitala, začne se kapitalizem. Potrebna sta oba, delo in kapital. — Človek namreč ne more iz nič ustvarjati, — zato mora imeti tvarino, ki jo obdeluje ali izdeluje, imeti mora orodje, ker brez njega bi bilo človeško delo kaj težko in nepopolno. Tu nastane vprašanje: Kdo je tisti, ki nese in od odgovora na to vprašanje je odvisno lahko rečemo vse delavsko vprašanje današnjih dni. Zmotno je zgoraj omenjeno načelo sodobnega sveta in zmotno tudi vse posledice, ki iz njega izhajajo. Pravilno, edino pravilno je načelo, ki ga poudarja Leon XIII. in ki se glasi: Delo je, ki nese, to je množi vrednosti in s tem tudi kapital. Kapital sam na sebi je nerodovit, enako kakor je delo brez kapitala nemožno, ker človek ne more iz nič ustvarjati. Nadvrednosti torej ne proizvajajo surovine ali stroji, živina ali drevje, zemljišče ali vodne sile ampak delo. In čim prej bo v vseh svojih posledicah uveljavljeno to načelo, tem prej bo rešeno delavsko, socialno vprašanje.

NA CIRILOVO NEDELJO

priredi Bratovščina Živega Rožnega Venca malo prireditev na čast pevcem in zlasti pevovodjema obema Ciriloma paternalskemu in avežanedschemu, ki s toliko ljubeznijo skrbita za cerkveno petje pri naši službi božji in ki imata oba ta dan god.

Gospodinje in dekleta ste naprošene, da poskrbite za pogrnjene mize in seveda tudi primerno založene. Kdor pa raje prispeva v denarju, se seveda tudi hvaležno sprejme.

Kdor bi želel o tem kaj vprašati, naj se obrne na gospo Cotičevo v Villi Devoto, Av. Fr. Beiro 5388 ali na Šolske sestre na Pater-nalu, Paz Soldán 4924, U. T. 59-6413.

Povabljeni ste vsi rojaki, ki vam je kaj pri srcu naša slovenska služba božja na Pa-ternalu, dobrodošli tudi rojaki iz Avellanede.

Najprej se vrše molitve z začetkom ob 16 uri, nato sledi čajanka in zabavica za smeh in za pouk. Vršni se na Av. del Campo 1653.

Vabi Bratovščina Živega Rožnega Venca.

ŽENINI — NEVESTE — DRUŽINE

Obrnite se na

SLOVENSKO TOVARNO POHIŠTVA

STEFAN LIPIČAR

GUTENBERG 3360 y Avda. SAN MARTIN Tel. 50-3036

Obrnite se v vseh pravnih zadevah na našega prijatelja
spretnega advokata

Víctor E. Clement

A B O G A D O

Estudio: SAN MARTIN 233, IV.

Horario: 10—12, 15—17.

Telef. 33-6435; 63-3253

ITALIJANI RAZSTRELILI SPOME- NIKE V LJUBLJANI

Takoj po prihodu italijanske vojske so Italijani zahtevali odstranitev "srbskih" spomenikov v Ljubljani. Mislili so pri tem na spomenik kralja Petra I. pred magistratom, spomenik kralja Aleksandra v Zvezdi in njegov spomenik na Viču itd.

"Visoki komisar" Grazioli je naročil mestnemu svetu ljubljanskemu, da spome-nike odstrani. Tega pa ni storil narav-nost, ampak po ovinkih. Ta korak je v popolnem skladu z italijanskim značajem in metodami, ki z njimi vladajo Lah v "Provincia Lubiana". Mestni svet ni smel omeniti, da je to naročilo prišlo od komisarja. Treba je bilo, da mestni svet naredi ta sklep "sam od sebe".

Italijani so torej hoteli imeti pri vsem tem "čiste roke". Grazioli se je hotel v Rimu pobahati, da Slovenci sami od sebe podirajo spomenike, brez vsakega pritiska od strani Italijanov. To bi bil za Lahe lep "dokaz", da so Slovenci proti Sr-bom...

Toda ljubljanski mestni svet se zahte-vi Graziolija ni vdal. Tako so bili še v mesecu juliju vsi spomeniki na svojih mestih.

V prvi polovici julija se je vršila seja mestnega sveta. Nenadoma se je pojavil na seji sam Grazioli, nenapovedan in ne

pričakovan. Seveda je prišel s pripravlje-nim govorom.

In njegov govor je energično zahteval odstranitev spomenikov "srbskih" kra-ljev. — "Objubil sem vam, da bom čuval slovenski jezik, slovenske šege in nava-de, nisem vam pa obljubil, da bom čuval spomenike srbskih kraljev..." Od tu naprej je pa že malo popustil: "Najmanj kar morem zahtevati, je to, da spravite spomenike vsaj v kak muzej."

Dodaj je še: "Na Vidov dan se je zgo-dilo, da sta dve gospodični položili venec pred Aleksandrov spomenik. Obe sem dal takoj izgnati v Srbijo. Tako bo šel v Sr-bijo vsakdo, ki bi na podoben način kazal, da so mu ti spomeniki pri srcu. Dam vam en mesec časa, da spomeniki izginejo."

Po tem govoru je mogočni mož odšel. Mesec julij je minil, spomeniki so pa še vedno stali na svojih mestih. Proti koncu meseca je še enkrat kategorično zahteval, da se spomeniki odstranijo. Mestni svet se še vedno ni vdal, zato je Grazioli odločil:

"Če nočete sami narediti tega, bom storil jaz."

Še isti večer so italijanski vojaki ob-kolili Zvezdo, kjer je stal spomenik kra-lja Aleksandra. Postavili so strojnice vse okrog, pripeljali vojaške avtomobile z orodjem in pričeli podirati spomenik. Ves prostor okoli spomenika so poprej ogra-

DUHOVNO ŽIVLJENJE

Pasco 431

Buenos Aires, Argentina

CORREO ARGENTINO

TARIFA REDUCIDA

Concesión 2560.

JUAN BOGANI

Sucesor de BOGANI HNOS.

IMPORTADOR DE TEJIDOS

1923 — A L S I N A — 1925

U. T. 47, Cuyo 6894

Buenos Aires

V SOBOTO CELI DAN

je odprto samo za naše ljudi,
da se fotografirate v

FOTO SAVA

San Martín 608 — Tel. 31-5440 — Florida 606

A M A R O

MONTE CUDINE

A Z A F R A N

MONTE CUDINE

CALIDAD Y RENDIMIENTO

MONTE CUDINE S. R. Ltda.

BELGRANO 2280

dili z visokimi plankami, da ni mogel nihče videti, kako pada spomenik. Bil je iz bronca, delo slovenskega kiparja Dolinarja. Aleksandrov kip sam so razbili, podstave pa razstrelili. Z delom so pričeli ponoči, trajalo je pa nekaj dni in ves čas je bila Zvezda zastražena s stroj-nicami.

Kip kralja Petra pred magistratom je bil iz podpeškega marmorja. Tega so raz-strelili. Ljudje so se ustavljali tam oko-li in pobirali koščke kamna, da si jih hranijo za spomin. Italijani so pa padli po njih, odvezemali jim kamenčke in jih po vrhu še kaznovali.

Razburjenje ljudstva je bilo tiste dni ogromno. Prišlo bi bilo brez dvoma do velikih izgrediv, toda pomisliti je treba, da je v Ljubljani preko 60.000 italijanskih vojakov. Skoraj na vsakega domačina pride po en vojak. Ravno zato je pa treba dati mestnemu svetu toliko večje prizna-nje. Ni klonil, ni se vdal ne grožnjam, ne sili.

Slovenci v Ljubljani so videli v svojih kraljevih spomenikih simbol svojega ju-goslovanskega prepričanja! Z odporom proti laškim zahtevam so manifestirali za Jugoslavijo. Uporabili so priliko, ki jim je bila dana, da so Lahom pokazali svo-jo zvestobo in ljubezen do Jugoslavije in njenih predstavnikov. In uporabili so jo izvrstno.